TYRIMO „KLAIPĖDOS MIESTO GYVENTOJŲ, DARBDAVIŲ IR KITŲ SOCIALINIŲ PARTNERIŲ NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI POREIKIS“

ATASKAITA

UŽSAKOVAS: KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

VYKDYTOJAS: KLAIPĖDOS VALSTYBINĖ KOLEGIJA

TYRIMO GRUPĖ:

Doc. Dr. Ilvija Pikturnaitė

Judita Jonuševičienė

Robertas Kavolius

Virginija Kvasaitė

Klaipėda, 2016

TURINYS

1. TYRIMO METODOLOGIJA 62

2. TYRIMO RESPONDENTŲ DEMOGRAFINIAI DUOMENYS 64

3. KLAIPĖDOS MIESTO GYVENTOJŲ, DARBDAVIŲ IR KITŲ SOCIALINIŲ PARTNERIŲ DALYVAVIMAS NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI VEIKLOSE BEI JŲ POŽIŪRIS Į MOKYMĄSI 69

4. KLAIPĖDOS MIESTO GYVENTOJŲ, DARBDAVIŲ IR KITŲ SOCIALINIŲ PARTNERIŲ POŽIŪRIS Į NEFORMALŲJĮ SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMĄ IR TĘSTINĮ MOKYMĄSI IR ATEITIES POREIKIAI 81

5. POREIKIS FORMALIZUOTI (PRIPAŽINTI) SAVIŠVIETOS BŪDU ĮGYTAS KOMPETENCIJAS 93

6. INFORMACIJOS APIE NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMĄ IR TĘSTINĮ MOKYMĄSI GAVIMO PRIEMONĖS IR KONSULTAVIMASIS 96

7. TYRIMO IŠVADOS IR ATSKLESTOS PROBLEMINĖS NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI SRITYS 101

1. TYRIMO METODOLOGIJA

Tyrimo tikslas - ištirti Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi poreikį.

Tyrimo uždaviniai:

1. Įvertinti Klaipėdos gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimą neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiklose bei nustatyti jų požiūrį į mokymąsi;
2. Ištirti klaipėdiečių darbdavių ir kitų socialinių partnerių neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi ateities poreikius;
3. Įvertinti Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių poreikį formalizuoti (pripažinti) savišvietos būdu įgytas kompetencijas;
4. Nustatyti priemones, kuriomis Klaipėdos miesto gyventojai, darbdaviai ir kiti socialiniai partneriai gauna informaciją apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo priemones ir renginius.

Tyrimo populiacija ir imtis. Klaipėdos miesto gyventojų tyrimo populiaciją sudaro 18 m. ir vyresni Klaipėdos miesto gyventojai (t.y. asmenys, kurių gyvenamoji vieta deklaruota Klaipėdos mieste). Tyrimo populiacijos dydis – 134 582 asmenys (informacijos šaltinis: *http://www.vrk.lt/statiniai/puslapiai/rinkimai/440_lt/ Apygardos/index.html*). tiriamųjų imties dydis – 757 Klaipėdos miesto gyventojai (kai tikimybė – 95 proc., o paklaida – 4 proc.). Tokia respondentų imtis yra reprezentatyvi.

Klaipėdos miesto darbdavių ir socialinių partnerių tyrimo populiaciją sudaro savo veiklą Klaipėdos mieste užregistravę ūkio subjektai. Tyrimo populiacijos dydis – 6508 subjektai (informacijos šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas). Tiriamųjų imties dydis – 369 respondentai (kai tikimybė – 95 proc., o paklaida – 5 proc.). Tokia tiriamųjų imtis yra reprezentatyvi, o ją sudaro 337 darbdaviai ir 32 socialiniai partneriai.

Statistinės paklaidos įvertinimas. Respondentų skaičius apskaičiuotas taikant V. Panioto imties tūrio formulę, taip pat atsižvelgiant į tyrimo tikslą, tyrimo populiacijos savybes (t.y. dydį ir vienalytiškumo tiriamojo požymio atžvilgiu kriterijų), siekiamų gauti duomenų tikslumą ir reprezentatyvumą, klausimyno charakteristikas (B. Bitinas, L. Rupšienė, V. Žydžiūnaitė, 2008; A. Valackienė, S. Mikėnė, 2008; K. Kardelis, 2009 ir kt.), Klaipėdos universiteto Sociologijos tyrimo centro mokslininkės doc. dr. S. Kraniauskienės rekomendacijas.

Pasirinktas respondentų skaičius buvo lyginamas su kitų tyrėjų Lietuvoje vykdytų sociologinių tyrimų imties dydžiais („Lietuvos korupcijos žemėlapis 2014. Gyventojų apklausa“, 2014, tyrimą atliko Vilmorus; „Lietuvos gyventojų požiūris į nevyriausybines organizacijas. Pilietinės nuostatos. Pasyvumo priežastys. Lietuvos gyventojų apklausa“, 2009, tyrimą atliko UAB „RAIT“ ir kt.) ir patvirtintas imties tūrio tinkamumas.

Apklausos metodas. Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių anketinės apklausos, naudojant iš anksto parengtus standartizuotus klausimynus, kurie sudaryti atsižvelgiant į LR Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymo Nr. VIII-822 pakeitimo įstatymą 2014 m. liepos 10 d. nr. XII-1018.

Tiriamųjų atranka. Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentams atrinkti naudota reprezentatyvi tikimybinė klasterio atranka (A. Valackienė, S. Mikėnė, 2008; K. Kardelis, 2009). Klaipėdos miesto gyventojų pasirinkimą tyrimui lėmė amžius, lytis, išsilavinimas, socialinis statusas, tautybė, vidutinis žmogaus gyvenimo trukmės parametras (Pasaulio banko ataskaitos duomenimis Lietuvoje vidutinė vyrų gyvenimo trukmė siekia 68 m., moterų - 79 m.) bei dar vienas socialinis parametras - pensijinis amžius.

Klaipėdos miesto darbdavių ir kitų socialinių partnerių grupės respondentams atrinkti naudojama reprezentatyvi daugiapakopė tikimybinė atranka (K. Kardelis, 2009).

Tyrimo laikas – 2016 m. birželio, liepos mėn.

Tyrimo vieta – Klaipėdos mieste.

Tyrimo eiga. Su Klaipėdos miesto gyventojų grupės tiriamaisiais tyrėjai kontaktavo tiesiogiai. Respondentai, pildydami tyrimo instrumentą, turėjo pasirinkimo galimybę – galėjo anketą užpildyti internetinėje erdvėje (šia galimybe pasinaudojo apie 26 proc. tiriamųjų) arba popierinį jos variantą (pildė apie 74 proc. apklaustųjų).

Vykdant Klaipėdos miesto darbdavių ir socialinių partnerių grupės respondentų apklausą išsiųstas kvietimas – prašymas dalyvauti tyrime 2514 organizacijų elektroninių paštų adresais, skelbiamais informacinėse platformose http://rekvizitai.vz.lt/imone/verslo_zinios/, http://www.118.lt/ (veiklos sritys: 91 – prekyba apranga, avalyne, galanterija; 35 – apželdinimas, aplinkos tvarkymas; 270 - automobilių remontas, techninė priežiūra, prekyba; 127 – elektros įrengimas, įrenginių priežiūra; 99 - finansų, teisinės konsultacijos ir kt. paslaugos; 94 – maisto produktų prekyba ir gamyba; 81 – viešasis maitinimas; 52 – medicinos paslaugos; 285 – pramonė; 465 – statyba, remontas, inžineriniai technikos darbai; 128 – švietimo paslaugos ir kultūra; įstaigos; 599 – transportas ir sandėliavimas; 12 – valdymas ir administravimas; 176 – socialinės organizacijos). Dalis klausimynų (14, 6) proc. surinkta tiesiogiai bendraujant su darbdaviais ar socialiniais partneriais.

Kokybės kontrolė:

- vidinis tyrimo atlikimo patikrinimas: 100 proc. kontrolė (anketos užpildymo pilnumas, apklausos nuoseklumas);
- išorinis tyrimo atlikimo patikrinimas: apklausa vykdoma laikantis metodinių reikalavimų; nepažeistas respondentų atrankos principas;
- duomenų įvedimo kontrolė: tikrinama mažiausiai 20 proc. įvesto duomenų masyvo.

Tyrimo etika. Tyrimo metu laikomasi tyrimo etikos principų: apsaugos, slaptumo (anonimiškumo ir konfidencialumo), geranoriškumo, universalumo, reikšmingumo, pagarbos asmens orumui, teisingumo bei teisės gauti tikslią informaciją (B. Bitinas, L. Rupšienė, V. Žydžiūnaitė, 2008; K. Kardelis, 2009 ir kt.). Tyrimo etika numato šio tyrimo bendrai priimtinus dalykus (imties dydis, imties atranka, duomenų rinkimas, apibendrinimas ir kt.), kurie paskatino apsvarstyti visos tyrimo eigos alternatyvas, numatant jų stipriąsias ir silpnąsias puses bei pasirinkti tinkamiausią tyrimo eigą.

Duomenų analizė. Duomenų analizė atlikta taikant socialiniams tyrimams skirtą statistikos programą SPSS 20.0. Skaičiuoti procentiniai dažniai, statistiškai patikimų skirtumų nustatymas – Chi kvadrato testas, aprašomosios statistikos charakteristikos (žr. 1 lentelę). Atlikta matematinės statistikos analizė padėjo išskirti reikšmingus skirtumus tarp nepriklausomų imčių. Grafinė analizė atlikta Ms Excel skaičiuokle.

1 lentelė. Aprašomosios statistikos dydžiai

Dydžio žymėjimas	Dydžio pavadinimas	Dydžio paaiškinimas
M	Įverčio aritmetinis vidurkis	Aritmetinis rangų rinkinio vidurkis gaunamas sudedant visus įverčius ir padalinant juos iš atsakiusiųjų skaičiaus.
Mo	Įverčio modalinė reikšmė	Moda – dažniausiai pasitaikantis balas arba matmuo balų grupėje.
SD	Standartinis nuokrypis	Standartinis nuokrypis – pastovus sklaidos vidurkio atžvilgiu matas. Kuo SD reikšmė mažesnė, tuo apklaustųjų nuomonė nagrinėjamu klausimu yra vieningesnė, ir atvirkščiai, kuo SD didesnis, tuo nuomonė nagrinėjamu klausimu mažiau vieninga.
$p \leq 0{,}05$	Statistinės paklaidos tikimybė	Statistinės paklaidos tikimybės p kritinė riba parodo, koks yra leistinas statistinių sprendimų paklaidos dydis. Visi statistiniai sprendimai, netenkinantys sąlygos $p \leq 0{,}05$, šioje tyrimo ataskaitoje buvo traktuojami kaip nepagrįsti. Tai reiškia, kad šiame tyrime užsibrėžta ne didesnė nei 5 proc. leistinųjų statistinių sprendinių paklaida.

2. TYRIMO RESPONDENTŲ DEMOGRAFINIAI DUOMENYS

Neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi poreikių tyrime dalyvavo 755 Klaipėdos miesto gyventojai.

Tyrime dalyvavo abiejų lyčių asmenys, tačiau moterys sudarė didžiąją respondentų dalį. Respondentų pateikti duomenys rodo, kad tyrime dalyvavo 73,8 proc. moterų, 26,2 proc. – vyrų.

Respondentų pasiskirstymas pagal amžių pateiktas 1 paveiksle. Daugiausia tyrime dalyvavo 18-40 m. amžiaus respondentų, beveik ketvirtadalis (18,9 proc.) yra 41-51 m. amžiaus, vyresnio amžiaus (daugiau kaip 74 m.) respondentai sudarė 6 proc. Didžiausią tiriamųjų dalį sudarė darbingo amžiaus 18-62 metų respondentai (83,3 proc.).

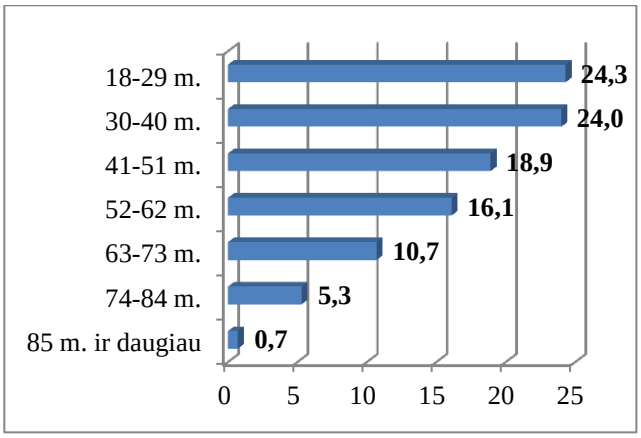

1 pav. Gyventojų grupės respondentų pasiskirstymas pagal amžių procentais

Tolimesnei analizei respondentai pagal amžių suskirstyti į tris pagrindines grupes: 18-29 m. amžiaus sudarė 24,3 proc., 30-62 m. - 59 proc., nuo 63 metų ir daugiau grupę sudarė 16,7 proc. gyventojų).

Analizuojant respondentų pasiskirstymą pagal tautybę, nustatyta, kad tyrime dalyvavo 89,9 proc. lietuvių, 7,8 proc. rusų tautybės Klaipėdos miesto gyventojų, 2,6 proc. respondentų nenurodė savo tautybės arba pažymėjo „kita“.

Klaipėdos miesto gyventojų tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal išsilavinimą pateiktas 2 paveiksle. Apklausos duomenys rodo, kad daugiau kaip pusė tyrime dalyvavusių respondentų (61,8 proc.) yra asmenys, turintys aukštąjį išsilavinimą, 24,0 proc. – turi profesinį ar aukštesnįjį, o 13,6 proc. – turi pradinį, pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą.

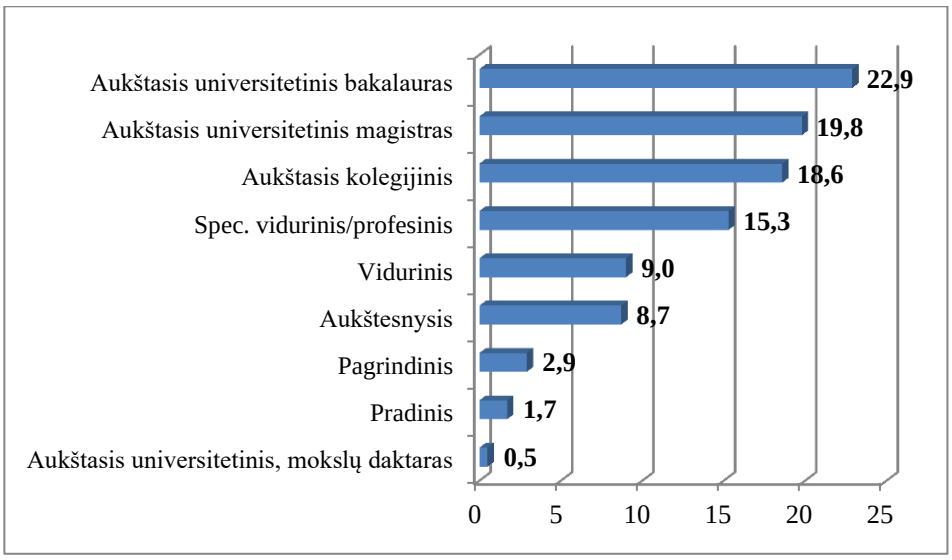

2 pav. Gyventojų grupės respondentų pasiskirstymas pagal išsilavinimą procentais

Tiriant respondentų socialinę padėtį (žr. 3 paveikslą), respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus. Dalis respondentų žymėjo jog dirba ir mokosi arba dirba ir yra pensijoje. Didžioji dalis (66,3 proc.) tyrime dalyvavusių gyventojų dirba privačiame arba viešajame sektoriuje. 42,2 proc. respondentų tyrimo metu nedirbo dėl įvairių priežasčių: mokymosi ir studijų, motinystės/tėvystės atostogų, pensijinio amžiaus ir kt.

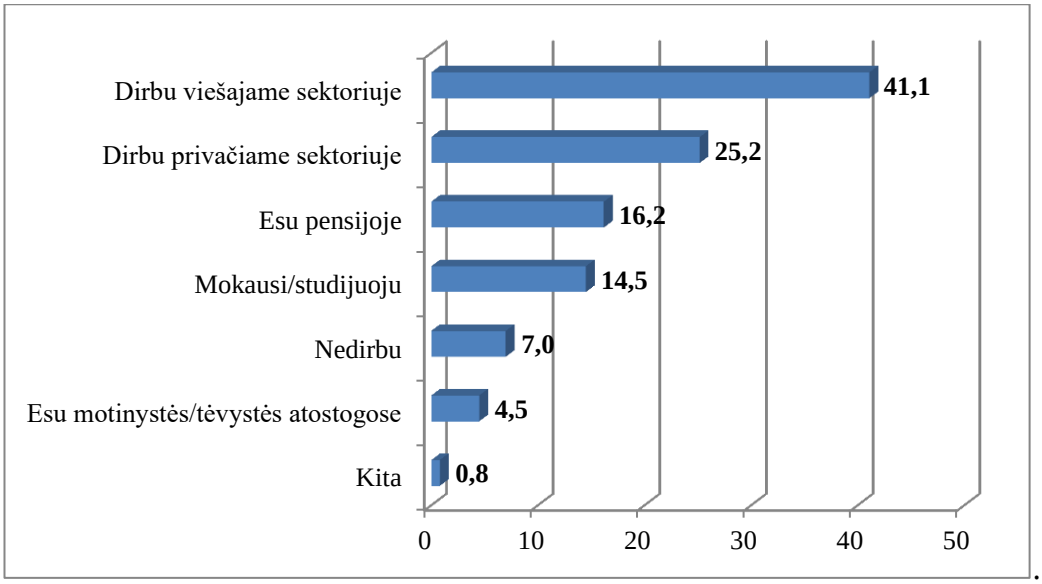

3 pav. Gyventojų grupės respondentų pasiskirstymas pagal socialinę padėtį procentais

Tyrimo metu respondentų buvo prašoma įsivertinti vienos iš bendrųjų kompetencijų – kalbinės kompetencijos – gebėjimus (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Tyrimo dalyvių lietuvių kalbos gebėjimų vertinimas

Vertinimas / Teiginys	Negebu	Silpnai	Vidutiniškai	Gerai	Labai gerai	Nenurodė
Suprasti	0,7%	0,5%	2,4%	14,4%	80,8%	1,2%
Kalbėti	0,5%	1,2%	2,1%	17,3%	77,7%	1,2%
Skaityti	0,7%	1,1%	3,8%	14,1%	79,1%	1,2%
Rašyti	1,1%	1,1%	4,9%	26,9%	65,0%	1,1%

Analizuojant respondentų pateiktus duomenis (žr. 2 lentelę) apie jų gebėjimą vartoti lietuvių kalbą galima teigti, jog didžioji tyrimo dalyvių dalis nurodė, kad geba suprasti, kalbėti, skaityti ir rašyti lietuviškai gerai ir labai gerai. Negebančių suprasti ir silpnai suprantančių lietuvių kalbą respondentų yra 1,2 proc. 1,7 proc. respondentų nurodė, kad neturi kalbinių įgūdžių arba įvertino juos kaip silpnus. 1,8 proc. tyrimo dalyvių negeba arba geba silpnai skaityti, o 2,2 proc. respondentų – rašyti lietuvių kalba. Negebančių ar gebančių silpnai ir vidutiniškai vartoti lietuvių kalbą įvairiuose lygmenyse iš visų kalbinius gebėjimus vertinusių respondentų procentas yra nedidelis. Tai daugiausiai nurodė rusų tautybės arba vyresnio amžiaus respondentai.

Klaipėdos miesto darbdavių ir kitų socialinių partnerių suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi poreikių tyrime dalyvavo 337 darbdaviai ir 32 socialiniai partneriai.

Darbdavių apklausos duomenys rodo (žr. 4 paveikslą), kad 76,6 proc. dalyvavusiųjų tyrime priklauso privačiam veiklos sektoriui, o 23,4 proc. priklauso valstybiniam sektoriui. Procentiškai daugiausia tyrime dalyvavo darbdavių, kurių veikla yra susijusi su transportu (transportavimo paslaugomis) (13,7 proc.), prekyba (12,8 proc.), statyba (12,2 proc.), švietimu (10,7 proc.), aptarnavimu (apgyvendinimu, maitinimu ir pan.) (10,4 proc.) (žr. 5 paveikslą). Rinkdamiesi atsakymo variantą “Kita”, respondentai įvardino inžinerijos, komunalinės, siuvimo, kirpimo, grožio, socialinės priežiūros, slaugos paslaugas, hidraulikos ir pramonės įrengimų remonto, kultūros, metalų laužo supirkimo ir eksporto, turizmo, autoremonto, laivų statybos, inžinerinių tinklų priežiūros, advokatų kontoros veiklas.

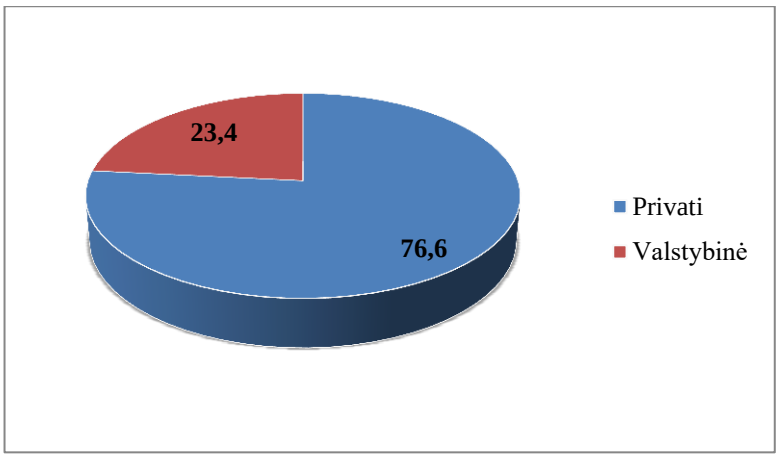

4 pav. Darbdavių grupės respondentų pasiskirstymas pagal nuosavybės formą procentais

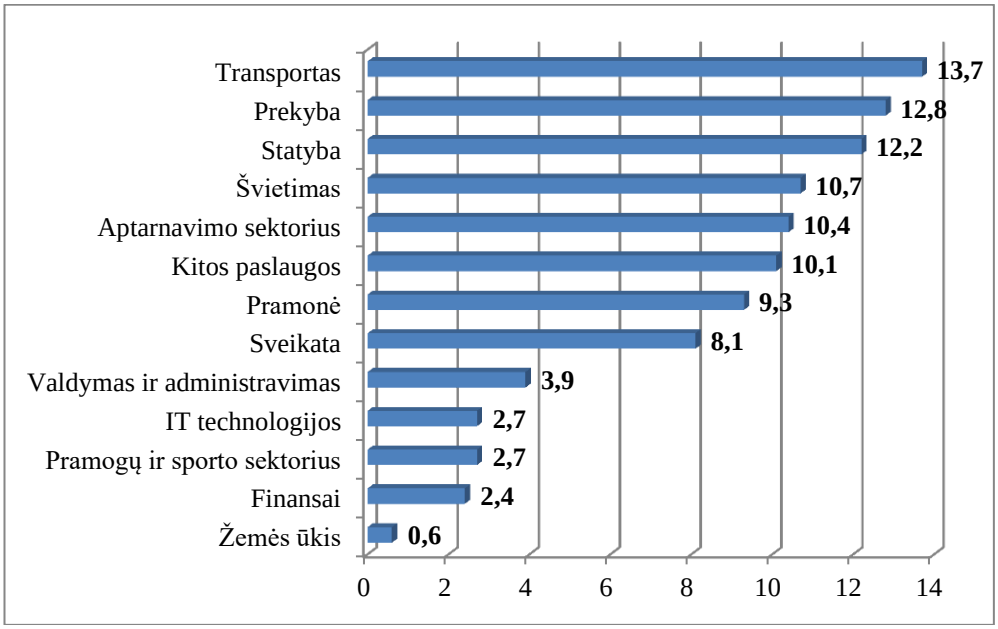

5 pav. Darbdavių grupės respondentų pasiskirstymas pagal veiklos sritį procentais

Tolimesnei analizei darbdavių respondentai sugrupuoti į tris grupes pagal panašias veiklos sritis. Procentinis grupių pasiskirstymas pateiktas 6 paveiksle.

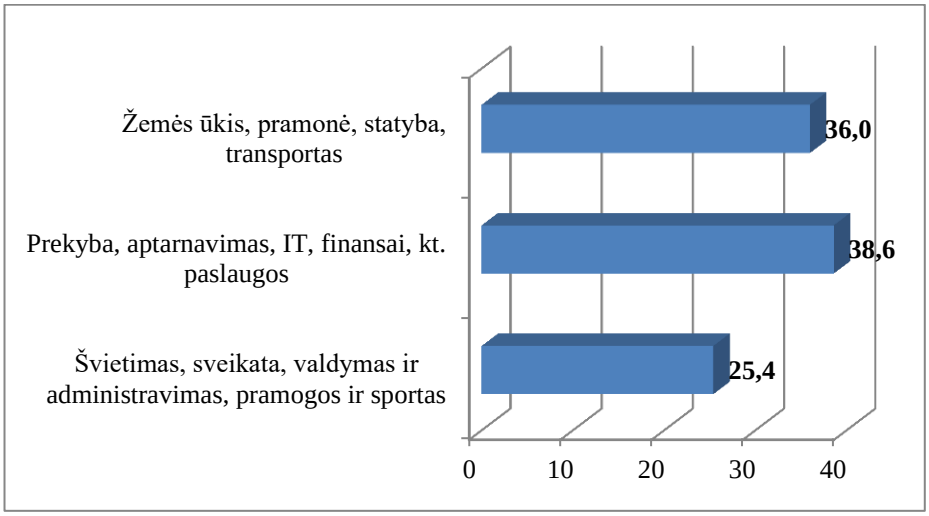

6 pav. Darbdavių grupės respondentų pasiskirstymas pagal veiklos sritį procentais

Darbdaviams skirtame klausimyne buvo prašoma nurodyti įmonės darbuotojų skaičių (žr. 7 paveikslą). Analizės metu įmonės sugrupuotos į 4 grupes: darbuotojų skaičius nuo 1 iki 9 – mikro, nuo 10 iki 49 – maža, nuo 50 iki 249 – vidutinė ir daugiau kaip 250 – stambi įmonė. Darbdavių respondentų atsakymų analizė rodo, kad daugiausia tyrime dalyvavo asmenys, priimantys sprendimus mažose (32,2 proc.) ir mikro įmonėse (35,9 proc.). 21,2 proc. šios grupės respondentų priima sprendimus vidutinio dydžio įmonėse ir 10,7 proc. respondentų – stambiose.

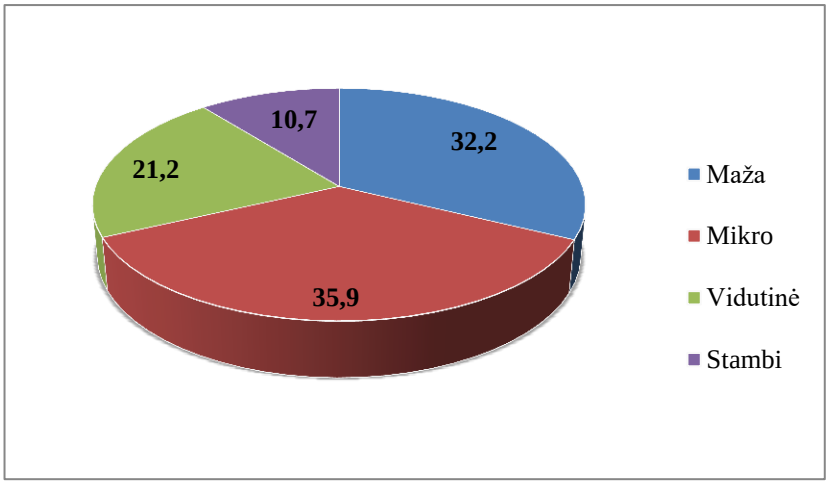

7 pav. Darbdavių grupės respondentų įmonių pasiskirstymas pagal darbuotojų skaičių procentais

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo darbdavių poreikių tyrime (žr. 8 paveikslą) savo nuomonę išreiškė įmonių vadovai (60,2 proc.), personalo vadovai (29,4 proc.). Taip pat savo nuomonę išreiškė direktoriaus pavaduotojai, skyrių vadovai / vedėjai, padalinio vadovai, vyr. buhalteriai, kt.

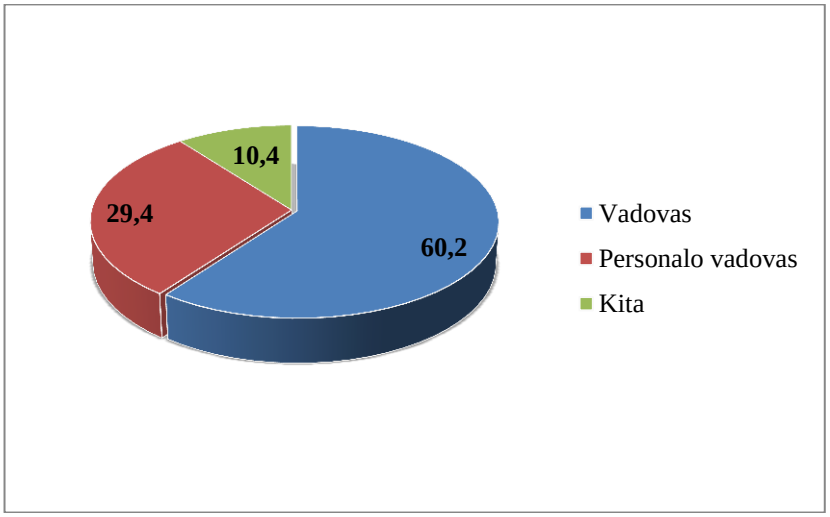

8 pav. Darbdavių grupės respondentų pasiskirstymas pagal pareigas procentais

Socialinių partnerių duomenys (žr. 9 paveikslą) rodo, kad apklausoje daugiausia dalyvavo asociacijų (50 proc.), bendrijų (28,1 proc.) ir viešųjų įstaigų atstovai (21.9 proc.). Procentiškai daugiausia tyrime dalyvavo socialinių partnerių, kurių veikla yra susijusi su kultūra (53,1 proc.), sveikata / socialiniais reikalais (21,9 proc.), pilietinėmis iniciatyvomis (21,9 proc.), tautinėmis bendruomenėmis (18,8 proc.) (žr. 10 paveikslą). Rinkdamiesi variantą “Kita” respondentai įvardino dvasinio tobulėjimo, labdaros ir kultūros veiklas. Socialinių partnerių apklausoje daugiausia nuomonę išreiškė organizacijų vadovai (90,6 proc. respondentų) (žr. 11 paveikslą), o pasirinkusieji atsakymų variantą “Kita” nurodė vadovo pavaduotojo pareigas.

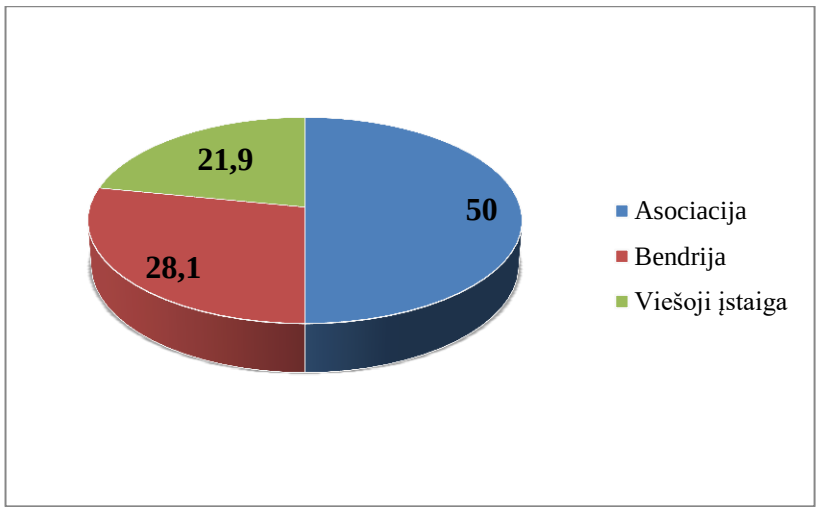

9 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų pasiskirstymas pagal nuosavybės formą procentais

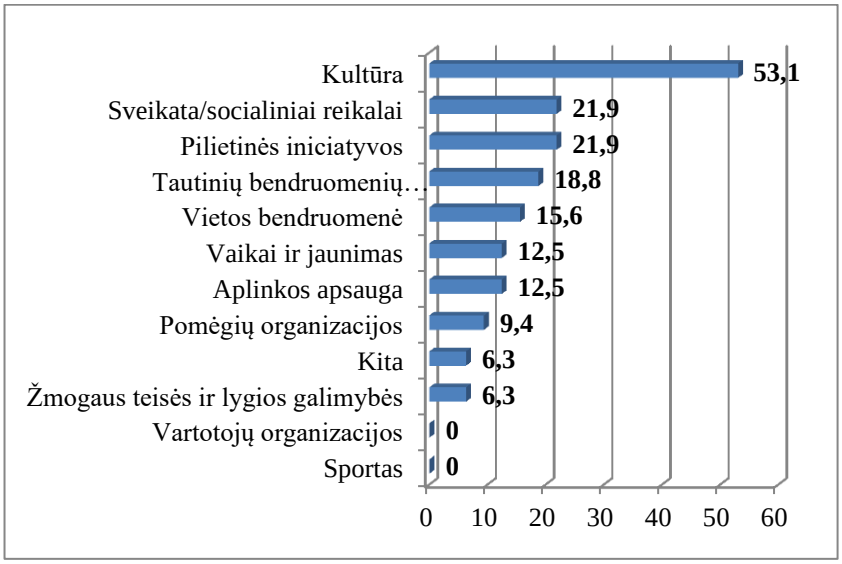

10 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų pasiskirstymas pagal veiklos sritį procentais

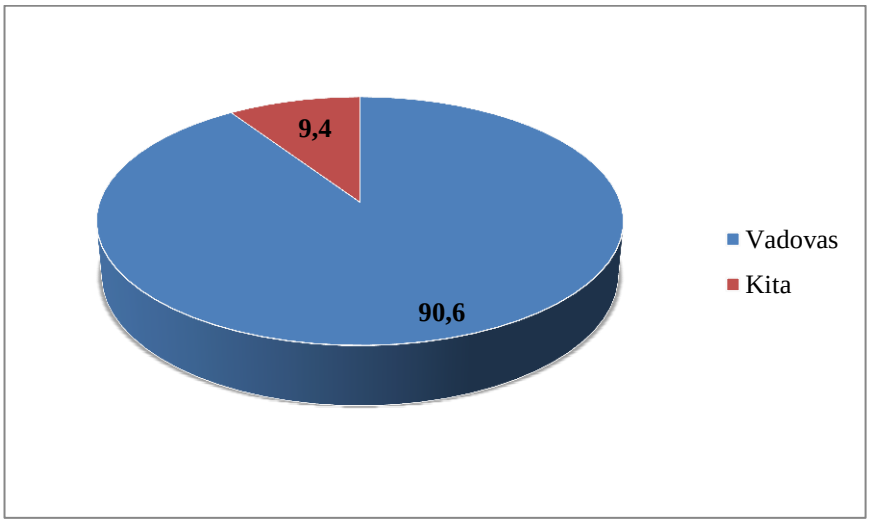

11 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų pasiskirstymas pagal pareigas procentais

3. KLAIPĖDOS MIESTO GYVENTOJŲ, DARBDAVIŲ IR KITŲ SOCIALINIŲ PARTNERIŲ DALYVAVIMAS NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI VEIKLOSE BEI JŲ POŽIŪRIS Į MOKYMĄSI

Tyrimu siekta nustatyti, Klaipėdos miesto gyventojų darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimą neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veiklose. Todėl respondentams pateiktas klausimas, ar per paskutinius dvejus metus jie dalyvavo neformaliojo švietimo veiklose ir kas buvo mokymų vykdytojas. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų aštuonių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Gyventojų grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 12 paveiksle.

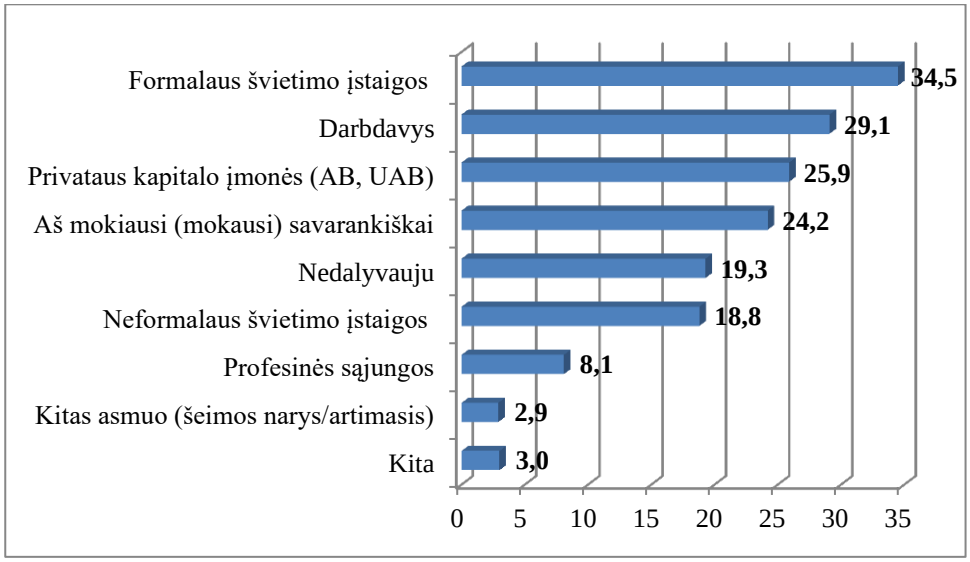

12 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą, ar jie dalyvavo neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veiklose ir kas vykdė mokymus pasiskirstymas, procentais

Analizuojant gyventojų grupės respondentų atsakymus (žr. 12 paveikslą) nustatyta, kad net 42,5 proc. apklaustųjų per paskutinius du metus nedalyvavo neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veiklose (taip, kaip tai apibūdina Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas). Tačiau dalis šių respondentų nurodė, kad jie mokėsi (mokosi) savarankiškai (24,2) arba jiems padeda kitas, artimas asmuo (2,9). Panašius dalyvavimo duomenis (neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veiklose per paskutinius du metus nedalyvavo apie 42,5 proc. klaipėdiečių) patvirtina ir 13 lentelė (22 psl.). Mokymuose dalyvavę respondentai nurodė, kad dažniausiai mokymus vykdė formalaus švietimo įstaigos (34,5 proc.), darbdavys (29,1 proc.), privataus kapitalo įmonės (25,9 proc.) ir neformalaus švietimo įstaigos (18,8). Pasirinkę atsakymo variantą „kita“ įvardino Klaipėdos turizmo informacijos centrą, ministeriją ir kt. Tokie duomenys leidžia teigti, kad besimokantys klaipėdiečiai dalyvauja įvairių vykdytojų mokymuose, o taip pat ir patys yra aktyvūs besimokydami savarankiškai.

Tyrime siekta nustatyti, ar darbdaviai ir socialiniai partneriai organizavo mokymus ir kieno vykdomuose mokymuose dažniausiai dalyvaudavo darbdavių įmonių darbuotojai ir socialinių organizacijų nariai. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų šešių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Darbdavių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 13 paveiksle, o socialinių partnerių respondentų – 30 paveiksle.

Tyrimo rezultatų analizė (žr. 13 paveikslą) parodė, kad beveik penktadalis (19,0 proc.) darbdavių grupės respondentų mokymų per paskutinius du metus iš viso neorganizavo. Mokymus organizavę darbdaviai dažniausiai šių mokymų vykdytojais rinkdavosi privataus kapitalo įmones (57,3 proc.), formalaus švietimo įstaigas (26,1 proc.) ir neformaliojo švietimo įstaigas (24,9 proc.), veiklos srities asociacijas (18,1 proc.). Pasirinkę atsakymų variantą “kita” įvardino internetą,

mokymų portalus, tiekėjų inžinierius, kitų ES šalių teikėjus, valstybines įstaigas, aukštesnės kompetencijos bendradarbius, valstybines įstaigas, Klaipėdos pedagogų švietimo ir kultūros centrą, įmonių grupės centrinį ofisą.

Tyrimo rezultatų analizė (žr. 14 paveikslą) parodė, kad beveik trečdalis socialinių partnerių grupės respondentų mokymų per paskutinius du metus iš viso neorganizavo. Mokymus organizavę socialiniai partneriai dažniausiai šių mokymų vykdytojais rinkdavosi formalaus švietimo įstaigas (28,1 proc.) ir neformaliojo švietimo įstaigas (25 proc.), veiklos srities asociacijas (15,6 proc.). Pasirinkę atsakymų variantą "kita" nurodė, kad mokymus vykdė patys arba jų bendradarbiavimo partneriai.

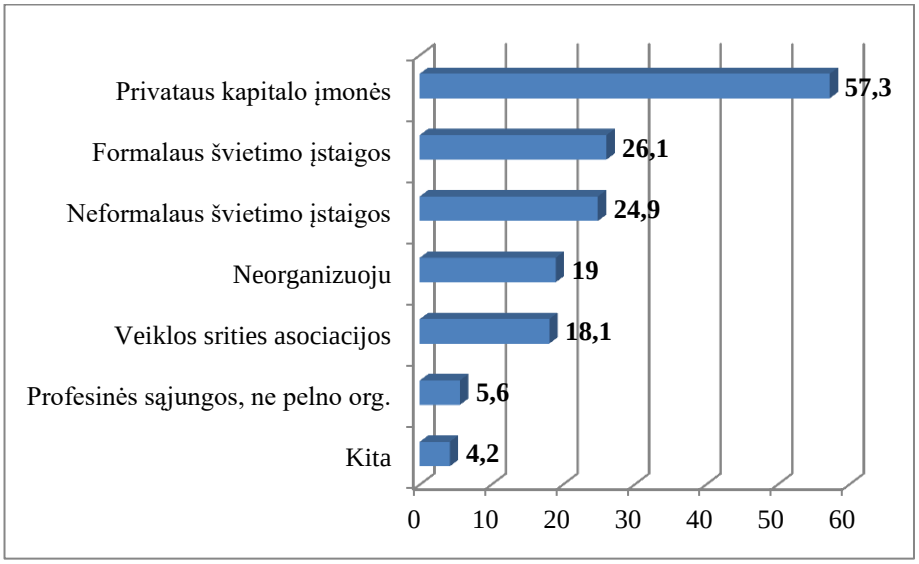

13 pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą, kas vykdė mokymus, pasiskirstymas procentais

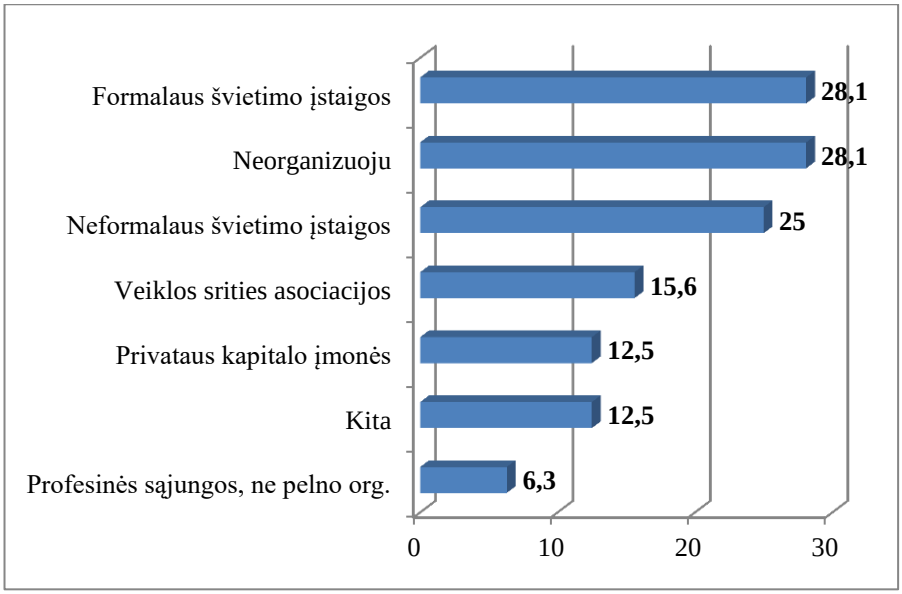

14 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą, kas vykdė mokymus, pasiskirstymas procentais

Siekta ištirti kokiose mokymų kryptyse Klaipėdos miesto gyventojai mokėsi per paskutinius du metus. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų keturiolikos arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Gyventojų grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 15 paveiksle. Atskleista, kad per pastaruosius du metus klaipėdiečiai daugiausia dalyvavo psichologijos, savirealizacijos, saviugdos (17,2 proc.), verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo (16,9 proc.), kompiuterinio

raštingumo (13,6 proc.), apskaitos, buhalterinės apskaitos ir finansų (11,6), sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos mokymuose (11,6 proc.). Taip pat Klaipėdos miesto gyventojai aktyviai domėjosi pedagogika (7,8 proc.), sportu / šokiais (7,5 proc.) bei mokėsi vairuoti (7,1 proc.). Rinkdamiesi variantą „kita“ 19,3 proc. gyventojų grupės respondentų nurodė, kad per paskutinius du metus nedalyvavo jokiuose mokymuose. Kiti respondentai įvardino, kad dalyvavo sodininkystės, mechanikos, teisės, siuvimo, elektromonterių, statybos, pirminės sveikatos priežiūros, telemarketingo, statistikos, viešojo administravimo, viešųjų pirkimų, automatikos inžinerijos, aplinkosauginių teisinių reikalavimų, klientų aptarnavimo ir kt. mokymus. Šie duomenys leidžia daryti prielaidą, jog tyrimo respondentai dalyvauja mokymuose, kurie yra susiję su jų darbine veikla bei profesinių kompetencijų tobulinimu.

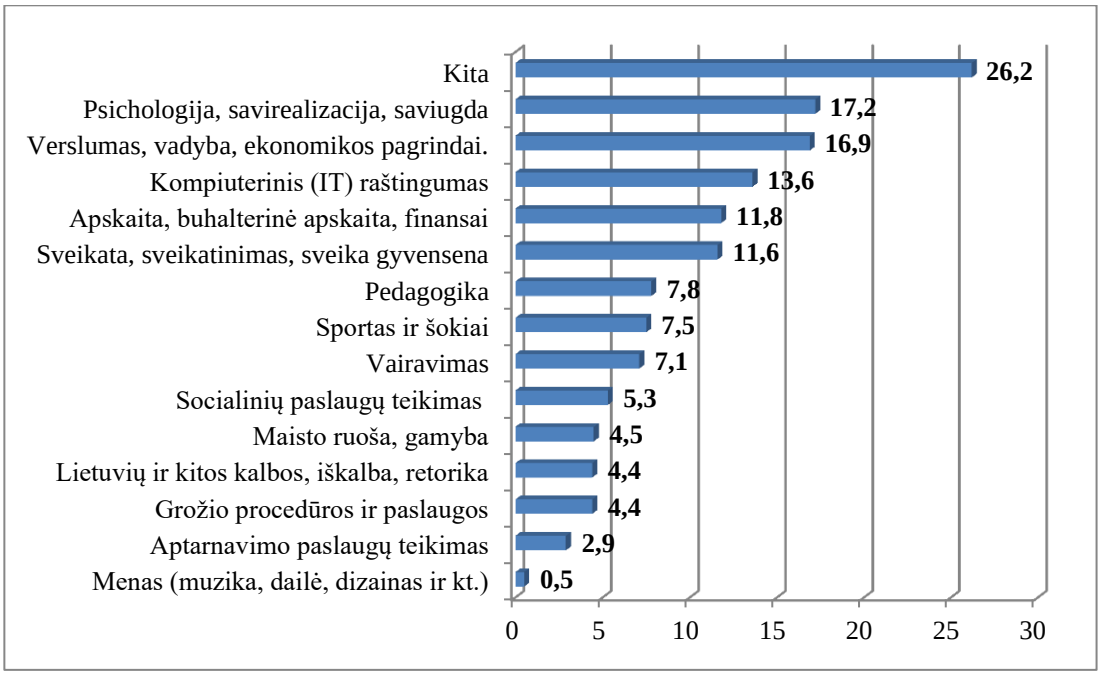

15 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą kokiose mokymų kryptyse mokėsi per paskutinius du metus pasiskirstymas procentais

Statistinė analizė atskleidė sąsajas tarp respondentų amžiaus ir populiariausių mokymų krypčių (žr. 3 lentelę). Jauni (18-29 m.) klaipėdiečiai dažniausiai dalyvavo verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo (26,1 proc.), psichologijos, savirealizacijos ir saviugdos (17,7 proc.), apskaitos, buhalterinės apskaitos, finansų ir audito (17,4 proc.), kompiuterinio raštingumo (14,7 proc.) mokymuose, dažnai mokėsi vairuoti (10,9 proc.). Vidurinės amžiaus grupės (30-62 m.) klaipėdiečiai dažniausiai dalyvavo psichologijos, savirealizacijos ir saviugdos (21,7 proc.), verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo (16,6 proc.), kompiuterinio raštingumo (13,9 proc.), apskaitos, buhalterinės apskaitos, finansų ir audito (12,35 proc.) mokymuose, aktyviai domėjosi sveikata, sveikatinimu ir sveika gyvensena (10,5 proc.) bei pedagogika (10,3 proc.). Vyriausios amžiaus grupės (63 m. ir daugiau) daugiausia dalyvavo sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos (19,4 proc.) ir kompiuterinio raštingumo (10,5 proc.) mokymuose.

3 lentelė. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokymų krypčių ir respondentų amžiaus sąsajos

Mokymų kryptys	Respondentų amžiaus grupės		
	18-29 m.	30-62 m.	63 m. ir daugiau
Pedagogika	3,3%	**10,3%**	5,6%
Psichologija, savirealizacija, saviugda	**17,7%**	**21,7%**	4%
Lietuvių ir kitos kalbos, iškalba, retorika	5,4 %	4,5%	1,6%
Kompiuterinis (IT) raštingumas	**14,7 %**	**13,9%**	**10,5%**
Verslumas, vadyba, ekonomikos pagrindai, projektų rengimas	**26,1 %**	**16,6%**	4%
Apskaita, buhalterinė apskaita, finansai, auditas	**17,4 %**	**12,35%**	1,6%
Aptarnavimo paslaugų teikimas (rekreacija, turizmas, apgyvendinimas, maitinimas)	5,4 %	2,5%	0,8%
Menas (muzika, dailė, dizainas, grafika ir kt.)	6,5%	3,6%	8,1%
Socialinių paslaugų teikimas (soc. darbuotojai, slaugytojai, slaugytojų padėjėjai ir kt.)	3,8%	5,8%	5,6%
Sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena	**9,2 %**	**10,5%**	**19,4%**
Grožio procedūros ir paslaugos	8,7%	3,1%	2,4%
Sportas ir šokiai	8,7%	6,9%	8,1%
Maisto ruoša, gamyba	6,5%	8%	6,5%
Vairavimas	**10,9%**	6,5%	4%
Kita	14,7 %	23,7%	52,%4

Atlikus statistinę analizę, nustatyti statistiškai reikšmingi skirtumai tarp amžiaus grupių ir nedalyvavimo mokymuose (p=0,00) bei tarp nedalyvavimo ir išsilavinimo (p=0,00) (žr. 4 ir 5 lenteles).

4 lentelė. Nedalyvavusių mokymuose respondentų pasiskirstymas pagal amžių

Respondentų amžiaus grupės	Nedalyvavimo mokymuose procentinė išraiška
18-29 metai	15,2 %
30-40	11 %
41-51	13,3 %
52-62	18 %
63-73	39,5 %
74-84	57,5 %
85 ir daugiau	66,7%

Tyrime atskleista (žr. 4 lentelę), jog kuo vyresni asmenys, tuo mažiau jie dalyvauja įvairių krypčių mokymuose. Jaunimo respondentų grupėje (18-29 m.) mokymuose nedalyvavo 15,2 proc. respondentų. Vidurinėje amžiaus grupėje (30-62 m.) nedalyvavimo vidurkis – 14,1 proc., vyriausioje grupėje (nuo 63 metų ir daugiau) – 56,6 proc. Tokie duomenys akivaizdžiai rodo, kad iš aktyvios darbinės veiklos pasitraukę klaipėdiečiai reikšmingai mažiau dalyvauja mokymuose ar panašiose veiklose. Taigi 63 m. ir vyresniems klaipėdiečiams ypač reikalinga neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugų pasiūla.

5 lentelė. Nedalyvavusių mokymuose respondentų pasiskirstymas pagal išsilavinimą

Respondentų išsilavinimas	Nedalyvavimo mokymuose procentinė išraiška
Pradinis	76,9%
Pagrindinis	31,8%
Vidurinis	29,4 %
Spec. vidurinis/profesinis	37,1 %
Aukštesnysis	22,7 %
Aukštasis kolegijinis	14,2 %
Aukštasis universitetinis bakalauras	12,7 %
Aukštasis universitetinis magistras	6 %

Tyrime atskleista (žr. 5 lentelę), jog kuo aukštesnis respondento išsilavinimas, tuo mažesnė nedalyvavimo mokymuose procentinė raiška, t. y. tuo aktyvesnis dalyvavimas mokymuose. Pirmoje išsilavinimo grupėje (pradinis – vidurinis) mokymuose per paskutinius dvejus metus nedalyvavo vidutiniškai 46,0 proc. respondentų, antroje grupėje (spec. vidurinis / profesinis, aukštesnysis) – 19,3 proc., trečioje (aukštasis kolegijinis – aukštasis universitetinis magistras) – 10,9 proc. Manytina, kad žemesnį išsilavinimą turintys žmonės mažiau dalyvauja mokymuose dėl blogos patirties, motyvacijos stokos, arba įpročio mokytis neturėjimo.

Tyrimu siekta nustatyti kliūtis ir / ar sunkumus, kurie Klaipėdos miesto gyventojams trukdo mokytis arba iškyla mokymų metu. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų devynių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Gyventojų grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 16 paveiksle.

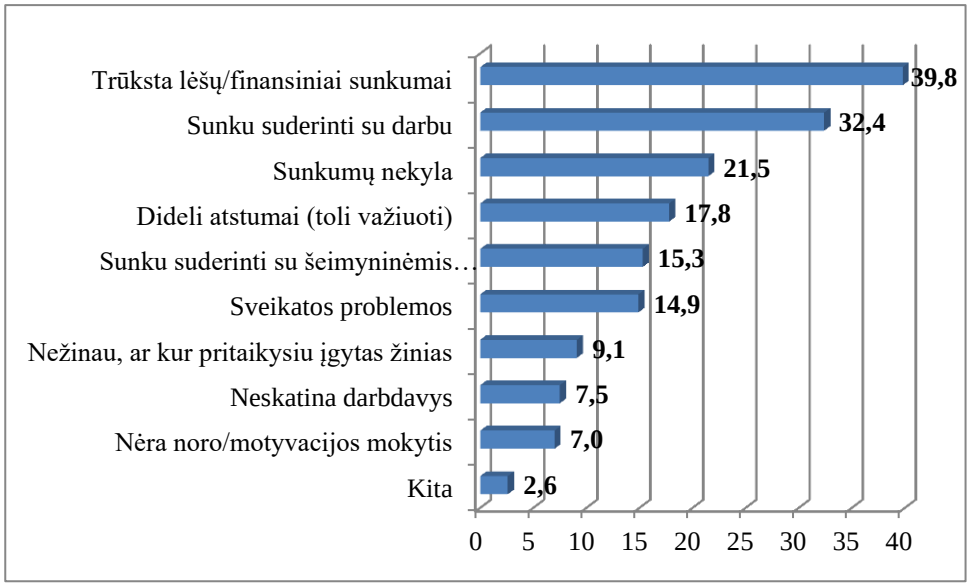

16 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą, kokios kliūtys trukdo mokytis, pasiskirstymas procentais

Rezultatų analizė (žr. 16 paveikslą) parodė, kad 21,5 proc. respondentų sunkumų mokytis ar mokantis nekyla. Pagrindinės mokymosi kliūtys yra lėšų trūkumas (39,8 proc.), problemos, kylančios derinant darbą ir mokymąsi (32,4 proc.). Dar 17,8 proc. respondentų kaip vieną iš mokymąsi apsunkinančių veiksnių nurodė toli nuo gyvenamosios vietos vykstančius mokymus, 15,3 proc. – sunkumus derinant mokymąsi su šeimyninėmis pareigomis, 14,9 proc. sveikatos problemas. Beveik vienoda procentinė išraiška respondentų nurodė, jog mokymosi trikdžiai yra motyvavimo mokytis stoka iš darbdavio (7,5 proc.) bei noro / motyvacijos mokytis nebuvimas (7,0 proc.). Analizė atskleidė statistiškai reikšmingus skirtumus tarp mokymosi sunkumų ir kliūčių ir amžiaus grupių: sveikatos problemos labiausiai trukdo mokytis vyriausiojo amžiaus (63 m. ir daugiau) respondentams ($p = 0,000$); nežino ar kur pritaikys įgytas žinias ($p = 0,005$) vyriausiojo amžiaus respondentai; jauniausios amžiaus grupės (18 – 29 m.) neskatina darbdavys ($p = 0,022$) ir sunku suderinti su darbu ($p = 0,000$); sunkumų su mokymais nekyla ($p = 0,004$) vidurinio amžiaus grupės respondentams (30-62 m.).

Analizuojant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo vykdymą darbdavių ir socialinių partnerių įmonėse ir organizacijose, šioms respondentų grupėms užduotas klausimas, ar įmonėse ir organizacijose darbuotojų ir narių mokymas yra planuojamas. Darbdavių grupės respondentų nuomonių pasiskirstymas pateiktas 17 paveiksle, o socialinių partnerių grupės respondentų nuomonių pasiskirstymas pateiktas 18 paveiksle.

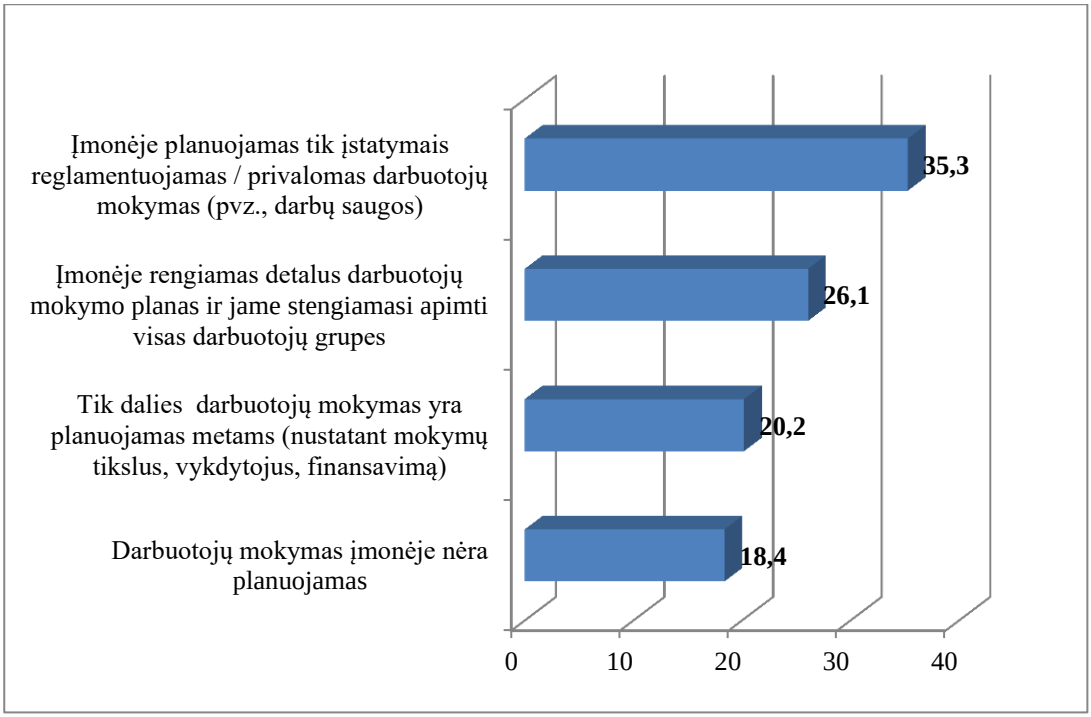

17 pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą apie darbuotojų mokymo planavimą pasiskirstymas procentais

Apklausos duomenys atskleidė (žr. 17 paveikslą), kad daugelyje (35,3 proc.) respondentų įmonių planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas, t. y. privalomas darbuotojų mokymas. Kiek daugiau nei ketvirtadalis (26,1 proc.) respondentų pažymėjo, kad jų įmonėse rengiamas detalus, darbuotojų mokymo planas, kuriame stengiamasi apimti visas darbuotojų grupes. Penktadalis respondentų (20,2) nurodė, kad įmonėje planuojamas tik tam tikros dalies darbuotojų mokymas. Tačiau dar beveik penktadalis respondentų (18,4 proc.) nurodė, kad jų įmonėje darbuotojų mokymas iš viso nėra planuojamas. Atskleistas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p = 0,005$) tarp įmonėse vykdomo darbuotojų mokymo planavimo ir įmonių dydžio (žr. 6 lentelę). Nustatyta, kad dažniausiai mikro įmonėse (44,8 proc.) ir mažose įmonėse (39,3 proc.) planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas darbuotojų mokymas. Šiose dvejose įmonių grupėse taip pat dažniausiai darbuotojų mokymo planai nėra rengiami iš viso (mikro įmonėse – 31,4 proc., mažose įmonėse – 17,9 proc.). Tuo tarpu vidutinėse ir stambiose įmonėse darbuotojų mokymas yra planingesnis ir aktyvesnis. Taip pat atskleistas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p = 0,005$) tarp įmonėse vykdomo darbuotojų mokymo planavimo ir įmonių veiklos srities (žr. 7 lentelę). Nustatyta, kad įmonės, veikiančios įvairiose verslo veiklos srityse (žemės ūkio, statybos, pramonės, transporto įmonėse - 45,0 proc.; prekybos, aptarnavimo, IT, finansai, kt. paslaugų įmonėse – 36,4 proc.) dažniausiai planuoja tik įstatymais reglamentuojamą darbuotojų mokymą. Tuo tarpu valstybiniame sektoriuje veikiančiose įmonėse (švietimas, sveikatos priežiūra, valdymas ir administravimas) dažniau rengiamas detalus darbuotojų mokymo planas.

6 lentelė. Įmonės dydžio ir vykdomo darbuotojų mokymo planavimo sąsajos

Įmonės dydis	Darbuotojų mokymo planavimas			
	Darbuotojų mokymas įmonėje nėra planuojamas	Įmonėje planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas / privalomas darbuotojų mokymas	Tik dalies įmonės darbuotojų mokymas yra planuojamas metams	Įmonėje rengiamas detalus darbuotojų mokymo planas ir jame stengiamasi apimti visas darbuotojų grupes.
Mikro	31,4%	**44,8%**	14,3%	9,5%
Maža	17,9%	**39,3%**	21,4%	21,4%
Vidutinė	7,2%	26,1%	30,4%	**36,2%**
Stambi	5,7%	17,1%	14,3%	**62,9%**
Iš viso	18,7%	35,9%	20,2%	25,2%

7 lentelė. Įmonės veiklos srities ir vykdomo darbuotojų mokymo planavimo sąsajos

Įmonės veiklos sritis	Darbuotojų mokymo planavimas			
	Darbuotojų mokymas įmonėje nėra planuojamas	Įmonėje planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas / privalomas darbuotojų mokymas	Tik dalies įmonės darbuotojų mokymas yra planuojamas metams	Įmonėje rengiamas detalus darbuotojų mokymo planas ir jame stengiamasi apimti visas darbuotojų grupes.
Žemės ūkis, statyba, pramonė, transportas	15,0%	**45,0%**	18,3%	21,7%
Prekyba, finansai, aptarnavimas, IT, kt. paslaugos	23,3%	**36,4%**	17,8%	22,5%
Švietimas, sveikata, valdymas ir administravimas, pramogos ir sportas	15,3%	21,2%	25,9%	**37,6%**
Iš viso	18,3%	35,6%	20,1%	26,0%

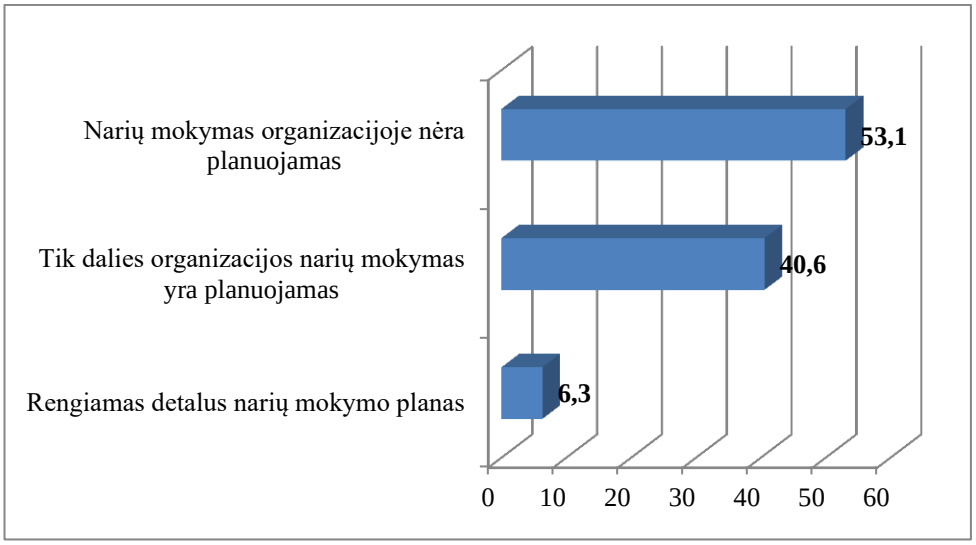

18 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą apie darbuotojų mokymo planavimą pasiskirstymas procentais

Socialinių partnerių organizacijose narių mokymas planuojamas dar rečiau (žr. 18 paveikslą). Net 53,1 proc. socialinių partnerių nurodė, kad neplanuoja savo narių mokymo, o 40,6 proc. organizacijų vadovų nurodė, kad planuoja tik dalies aktyviausių narių mokymą.

Tokie duomenys rodo, kad Klaipėdos miesto įmonių darbdaviai ir socialinių organizacijų vadovai. nėra labai aktyvūs planuodami savo darbuotojų neformalų mokymą: pusėje tyrime dalyvavusių įmonių mokymas arba nėra planuojamas, arba planuojami tik tie mokymai, kuriuos vykdyti reikalauja mūsų šalies teisės aktai.

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, iš kokių lėšų klaipėdiečiai apmokėjo dalyvavimą mokymuose (žr. 19 paveikslą). Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų šešių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc.

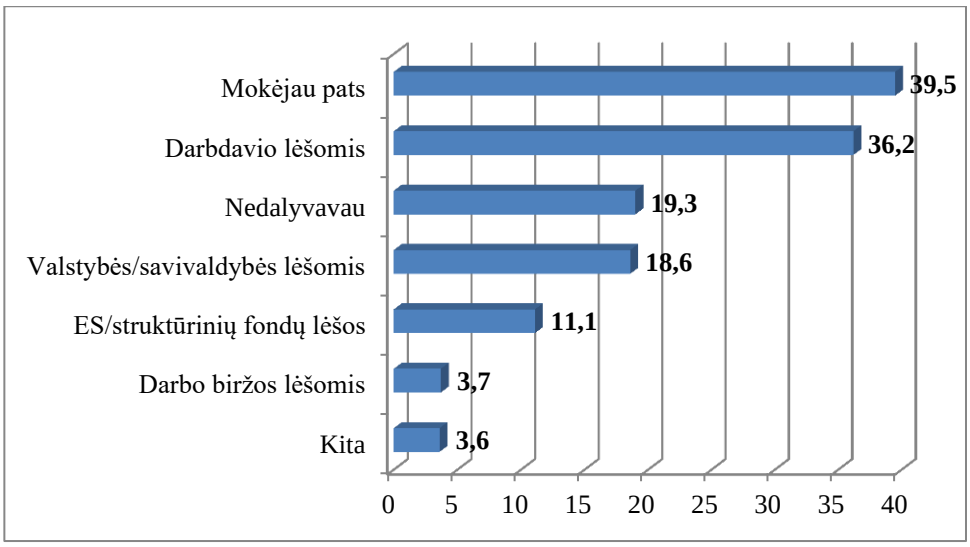

19 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą, iš kokių lėšų buvo apmokėtas mokymasis pasiskirstymas, procentais

Respondentų atsakymų analizė (žr. 19 pav.) pasirinkti atsakymai rodo, jog mokymasis apmokamas iš trijų pagrindinių šaltinių: iš asmeninių (39,5 proc.) ir darbdavių (36,2 proc.) lėšų, kitą dalį mokymuisi finansuoti skiriamų lėšų sudaro valstybės ir struktūrinių fondų lėšos (33,4 proc.). Mažiausia dalis gyventojų grupės respondentų (3,7 proc.) lėšas mokymams finansuoti gauta iš darbo biržos.

Tyrime aiškintasi, kiek Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentai per metus gali skirti lėšų mokymuisi (žr. 8 lentelę).

8 lentelė. Mokymuisi skiriamos lėšos

Mokymų sritis	Skirti lėšų negaliu	Iki 100 eurų	iki 200 eurų	iki 500 eurų	Iki 1000 eurų	Daugiau nei 1000 eurų
Mokymuisi, susijusiam su profesija	**35,1%**	**26,8%**	**16,4%**	10,0%	3,3%	2,6%
Mokymuisi, susijusiam su asmeniniais interesais	**31,6%**	**29,6%**	**17,2%**	9,1%	2,8%	1,8%

Apklausos rezultatai parodė (žr. 8 lentelę), jog 26,8 proc. respondentų mokymuisi, susijusiam su profesija, galėtų skirti vidutiniškai iki 100 eurų per metus, iki 200 eurų per metus galėtų skirti 16,4 proc. tiriamųjų, iki 500 eurų per metus galėtų skirti 10,0 proc. respondentų ir daugiau negu 500 eurų per metus galėtų skirti 5,9 proc. tyrime dalyvavusių asmenų. Taip pat nustatyta, kad 29,6 proc. respondentų mokymuisi, susijusiam su asmeniniai interesais, galėtų skirti vidutiniškai iki 100 eurų per metus, iki 200 eurų per metus galėtų skirti 17,2 proc. tiriamųjų, iki 500 eurų per metus galėtų skirti 9,1 proc. respondentų ir daugiau negu 500 eurų per metus galėtų skirti 4,6 proc. tyrime dalyvavusių asmenų. Analizuojant galimybes skirti lėšas mokymuisi, susijusiam su profesija ir asmeniniais interesais (žr. 8 lentelę), nustatyta, kad trečdalis apklaustųjų nurodė, jog jie negali skirti lėšų nei vienai iš šių mokymosi sričių.

Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą apie mokymo finansavimą pasiskirstymas pateiktas 20 paveiksle, o socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas – 21 paveiksle.

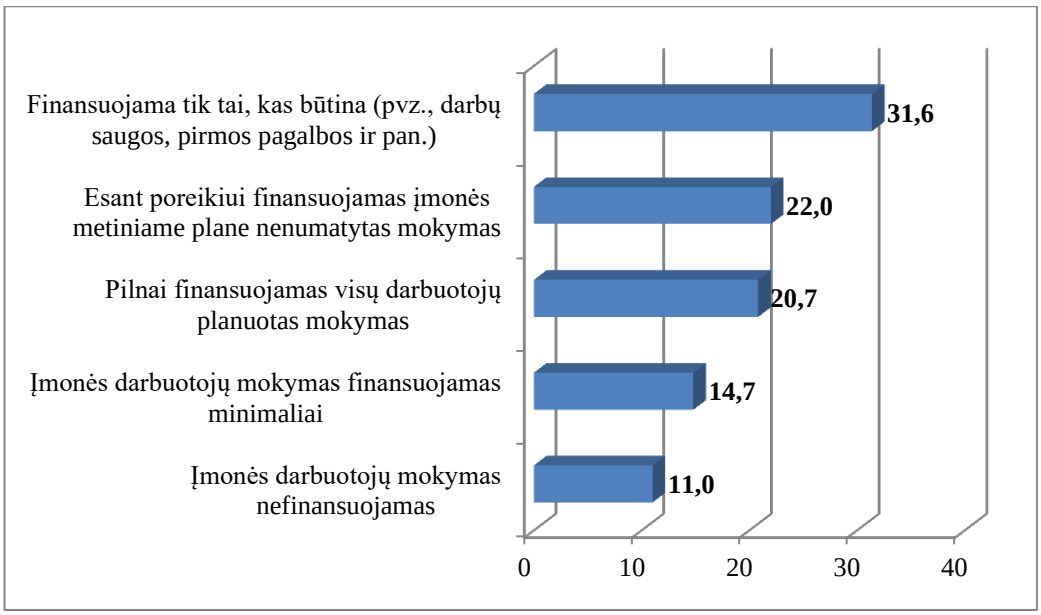

20 pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą apie darbuotojų mokymo finansavimą pasiskirstymas procentais

Remiantis apklausos duomenimis (žr. 20 paveikslą) daugiausia darbdavių grupės respondentų (31,6 proc.) nurodė, kad jų įmonėse finansuojamas tik įstatymais reglamentuojamas, t. y. privalomas darbuotojų mokymas. Dar beveik po penktadalį respondentų pažymėjo, kad esant poreikiui finansuojamas įmonės metiniame plane nenumatytas darbuotojų mokymas (22,0 proc.), arba pilnai finansuojamas visų darbuotojų planuojamas mokymas (20,7 proc.). 14,7 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad jų įmonėse darbuotojų mokymas finansuojamas minimaliai, o 11,0 proc. respondentų įmonėse darbuotojų mokymas nefinansuojamas. Taigi, grupuojant atsakymus galima teigti, kad net 57,4 proc. respondentų nurodė, kad jų įmonėse darbuotojų mokymas arba nefinansuojamas arba finansuojamas minimaliai, apmokant įstatymų reglamentuojamus mokymus. O 42,8 proc. apklaustų įmonių vadovų skiria daugiau lėšų darbuotojų mokymui finansuoti. Atskleistas statistiškai reikšmingas skirtumas (p = 0,005) tarp įmonių darbuotojų mokymo finansavimo ir įmonių dydžio (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. Įmonės dydžio ir darbuotojų mokymo finansavimo sąsajos

Įmonės dydis	Darbuotojų mokymo finansavimas				
	Įmonės darbuotojų mokymas nefinansuo-jamas	Įmonės darbuotojų mokymas finansuojamas minimaliai	Finansuojama tik tai, kas būtina (pvz., darbų saugos, pirmos pagalbos ir pan.)	Esant poreikiui finansuojamas įmonės metiniame plane nenumatytas darbuotojų mokymas	Pilnai finansuojamas visų darbuotojų planuotas mokymas.
Mikro	20,0%	14,3%	**43,8%**	13,3%	8,6%
Maža	7,7%	17,9%	**32,5%**	27,4%	14,5%
Vidutinė	5,8%	13,0%	23,2%	27,5%	**30,4%**
Stambi	5,7%	14,3%	5,7%	17,1%	**57,1%**
Iš viso	11,0%	15,3%	31,3%	21,8%	20,6%

Nustatyta, kad dažniausiai mikro įmonėse (43,8 proc.) ir mažose įmonėse (32,5 proc.) finansuojami tik būtini darbuotojų mokymai. Tuo tarpu vidutinėse (30,4 proc.) ir stambiose įmonėse (57,1 proc.) dažniau pilnai finansuojamas visų darbuotojų mokymas. Taip pat atskleistas statistiškai reikšmingas skirtumas (p = 0,005) tarp darbuotojų mokymo finansavimo ir įmonių veiklos srities (žr. 10 lentelę). Nustatyta, kad įmonės veikiančios įvairiose verslo veiklos srityse (žemės ūkio, statybos, pramonės, transporto įmonėse – 41,7 proc.; prekybos, aptarnavimo, IT, finansai, kt. paslaugų įmonėse – 34,9 proc.) dažniausiai finansuoja tik būtinus, įstatymais reglamentuojamus

darbuotojų mokymus. Tuo tarpu valstybiniame sektoriuje veikiančiose įmonėse (švietimas, sveikatos priežiūra, valdymas ir administravimas – 38,8 proc.) dažniau esant poreikiui finansuojamas įmonės metiniame plane nenumatytas darbuotojų mokymas.

10 lentelė. Įmonės veiklos srities ir darbuotojų mokymo finansavimo sąsajos

Įmonės veiklos sritis	Darbuotojų mokymo finansavimas				
	Įmonės darbuotojų mokymas nefinansuo-jamas	Įmonės darbuotojų mokymas finansuojamas minimaliai	Finansuojama tik tai, kas būtina (pvz., darbų saugos, pirmos pagalbos ir pan.)	Esant poreikiui finansuojamas įmonės metiniame plane nenumatytas darbuotojų mokymas	Pilnai finansuojamas visų darbuotojų planuotas mokymas
Žemės ūkis, statyba, pramonė, transportas	10,8%	10,8%	**41,7%**	11,7%	25,0%
Prekyba, finansai, aptarnavimas, IT, kt. paslaugos	14,7%	11,6%	**34,9%**	19,4%	19,4%
Švietimas, sveikata, valdymas ir administravimas, pramogos ir sportas	5,9%	25,9%	12,9%	**38,8%**	16,5%
Iš viso	11,1%	15,0%	31,7%	21,6%	20,7%

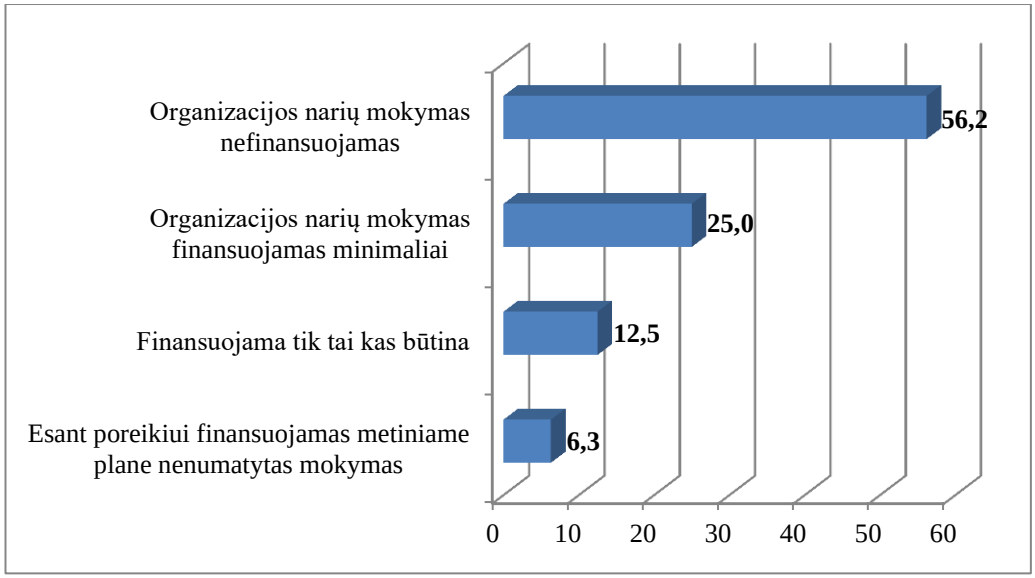

21 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą apie darbuotojų mokymo finansavimą pasiskirstymas procentais

Socialinių partnerių organizacijose narių mokymas finansuojamas dar mažiau (žr. 21 paveikslą). Net 56,2 proc. socialinių partnerių nurodė, kad jų organizacijose narių mokymas nėra finansuojamas. Dar 25,0 proc. nurodė, kad organizacijos narių mokymas finansuojamas minimaliai ir 12,5 proc. teigia, kad finansuojama tai, kas yra būtina. Tik 6,3 proc. respondentų pažymėjo, kad esant poreikiui finansuojamas ir nesuplanuotas narių mokymas. Taigi, galima pažymėti, kad daugiau nei pusėje socialinių partnerių organizacijų jų narių mokymas nefinansuojamas, o dar 38 proc. socialinių organizacijų – finansuojamas minimaliai. Manytina, kad tokia narių mokymo situacija yra dėl ribotų šių organizacijų finansinių išteklių.

Tyrime siekta nustatyti, iš kokių lėšų darbdaviai ir socialiniai partneriai apmoka savo organizacijų darbuotojų ir narių mokymus. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų penkių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc.

Darbdavių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 22 paveiksle, o socialinių partnerių grupės respondentų – 23 paveiksle.

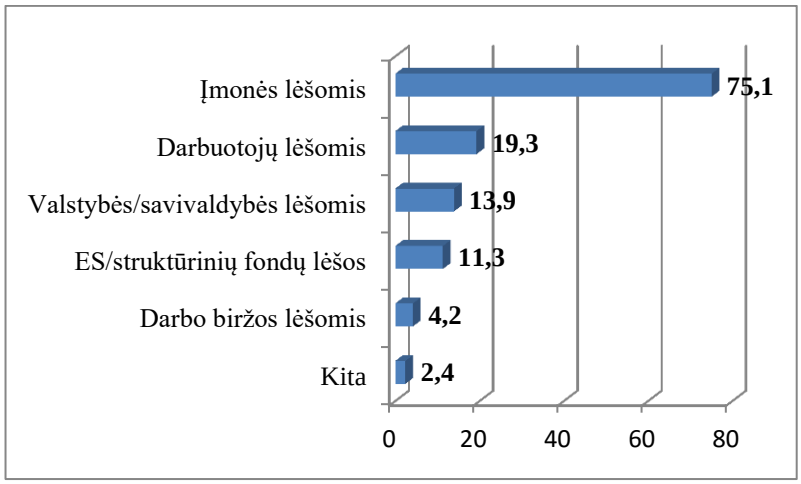

22 pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą, iš kokių lėšų buvo apmokėtas darbuotojų mokymas, pasiskirstymas procentais

Analizuojant duomenis (žr. 22 paveikslą) nustatyta, kad beveik 14 proc. darbdavių respondentų darbuotojų mokymų nevykdė. Vykdydami mokymus dažniausiai darbdaviai savo darbuotojų mokymus finansuoja savo įmonių lėšomis (75,1 proc.) ir darbuotojų asmeninėmis lėšomis (19,3 proc.). 13,9 proc. apklaustųjų nurodė, kad mokymus finansavo valstybės ar savivaldybės lėšomis, o 11,3 proc. – ES / struktūrinių fondų lėšomis. Dar 4,2 proc. respondentų pasinaudojo darbo biržos lėšomis. Statistinė analizė parodė (žr. 11 lentelę) statistiškai reikšmingus skirtumus tarp įmonės veiklos sektoriaus ir mokymų finansavimo šaltinių. Nustatyta, kad valstybiniame sektoriuje veikiantys darbdaviai statistiškai reikšmingai dažniau pasinaudoja ES / struktūrinių fondų lėšomis (p=0,000), valstybės / savivaldybės lėšomis (p=0,008). Taip pat šiame sektoriuje dirbantys darbuotojai dažniau patys apmoka mokymus, kuriuose dalyvavo (p=0,028). Analizuojant įmonės dydžio ir mokymų finansavimo šaltinių sąsajas (žr. 12 lentelę) nustatyti tam tikri statistiškai reikšmingi skirtumai. Mikro įmonės statistiškai reikšmingai dažniau nurodė nevykdančios mokymų. Vidutinio dydžio įmonės dažniau pasinaudodavo valstybės ar savivaldybės lėšomis (p=0,002), o stambios įmonės – ES / struktūrinių fondų lėšomis arba savo pačių lėšomis.

11 lentelė. Įmonės veiklos sektoriaus ir mokymų finansavimo šaltinių sąsajos

Įmonės veiklos sektorius	Mokymų finansavimo šaltinis	Procentinis rodiklis*	p reikšmė
Valstybinis / savivaldybės	ES / struktūrinių fondų lėšos	20,3%	0,008
	Valstybės / savivaldybės lėšomis	41,8%	0,000
	Darbuotojų lėšomis	29,1%	0,028

* nuo šios grupės respondentų skaičiaus

12 lentelė. Įmonės dydžio ir mokymų finansavimo šaltinių sąsajos

Įmonės veiklos sektorius	Mokymų finansavimo šaltinis	Procentinis rodiklis*	p reikšmė
Mikro	Mokymų nevykdau	21,9%	0,020
Vidutinė	Valstybės / savivaldybės lėšomis	29,0%	0,002
Stambi	ES / struktūrinių fondų lėšos	22,9%	0,002
	Įmonės lėšomis	94,3%	0,011

* nuo šios grupės respondentų skaičiaus

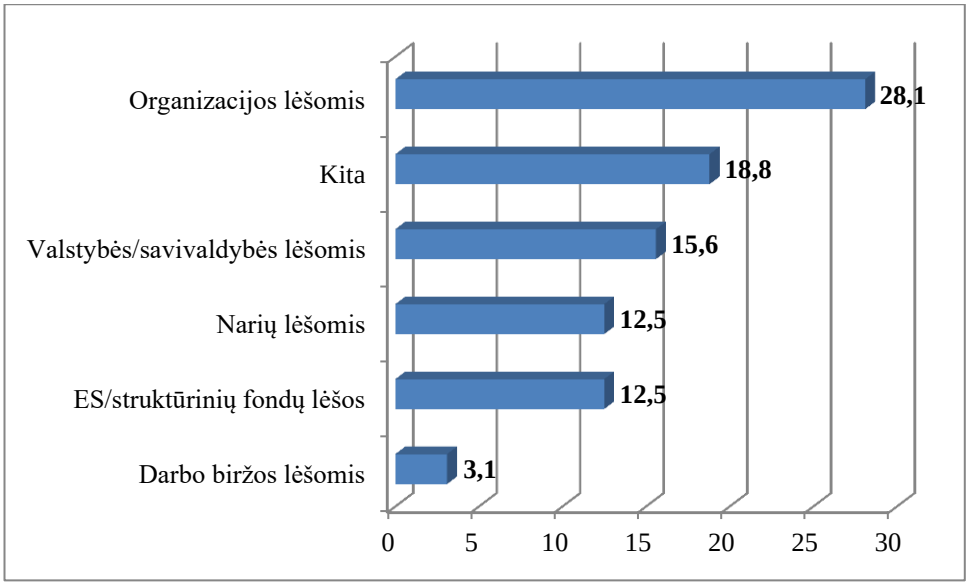

23 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą, iš kokių lėšų buvo apmokėtas darbuotojų mokymas, pasiskirstymas procentais

Analizuojant duomenis (žr. 23 paveikslą) nustatyta, kad mokymus vykdę socialiniai partneriai dažniausiai juos finansavo organizacijos lėšomis (28,1 proc.), valstybės / savivaldybės lėšomis (15,6 proc.). Pasirinkusieji variantą „Kita“ dažniausiai nurodė dalyvavę nemokamuose mokymuose. Taip pat po 12,5 proc. respondentų nurodė apmokėję mokymus iš narių lėšų arba pasinaudoję ES / struktūrinių fondų lėšomis.

Apibendrinant dalyvavimo analizę galima teigti, kad per paskutinius dvejus metus apie 42,5 proc. klaipėdiečių nedalyvavo neformaliajame švietime ir tęstiniame mokymesi (taip, kaip tai apibūdina Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas). Tačiau dalis šių respondentų nurodė, kad nurodė, kad jie mokėsi (mokosi) savarankiškai. 19,1 proc. darbdavių ir net 28,1 proc. socialinių partnerių neorganizavo jokių mokymų per paskutinius dvejus metus. Mokymuose dalyvavę ir juos organizavę respondentai nurodė, kad dažniausiai mokymus vykdė formalaus švietimo įstaigos, darbdavys, privataus kapitalo įmonės ir neformalaus švietimo įstaigos. Per pastaruosius du metus klaipėdiečiai daugiausia dalyvavo psichologijos, savirealizacijos, saviugdos, verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo, kompiuterinio raštingumo, apskaitos, buhalterinės apskaitos ir finansų, sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos mokymuose. Taip pat Klaipėdos miesto gyventojai aktyviai domėjosi pedagogika, sportu / šokiais bei mokėsi vairuoti. Atskleista, kad vyresni asmenys, mažiau dalyvauja įvairių krypčių mokymuose. Duomenys rodo, kad iš aktyvios darbinės veiklos pasitraukę klaipėdiečiai reikšmingai mažiau dalyvauja mokymuose ar panašiose veiklose. Taigi 63 m. ir vyresniems klaipėdiečiams ypač reikalinga neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugų pasiūla. Atskleista, jog kuo aukštesnis respondento išsilavinimas, tuo mažesnė nedalyvavimo mokymuose procentinė raiška, t. y. tuo aktyvesnis dalyvavimas mokymuose. Manytina, kad žemesnį išsilavinimą turintys žmonės mažiau dalyvauja mokymuose dėl blogos patirties, motyvacijos stokos, arba įpročio mokytis neturėjimo. Gyventojų grupės respondentai nurodė, kad didžiausia kliūtis mokytis, arba sunkumas, kylantis mokymosi metu yra lėšų trūkumas. O jauniausia klaipėdiečių respondentų grupė pažymėjo, kad trūksta motyvacijos mokytis, neskatina (nesudaro sąlygų) darbdavys. Tyrimas atskleidė, kad Klaipėdos miesto įmonių ir socialinių organizacijų vadovai nėra labai aktyvūs planuodami savo darbuotojų / narių neformalų mokymą: tik kiek daugiau nei ketvirtadalis respondentų pažymėjo, kad jų įmonėse rengiamas detalus, darbuotojų mokymo planas, kuriame stengiamasi apimti visas darbuotojų grupes, o daugelyje įmonių planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas, t. y. privalomas darbuotojų mokymas arba tik tam tikros dalies darbuotojų mokymas. Beveik penktadalis respondentų nurodė, kad jų įmonėje darbuotojų mokymas iš viso nėra planuojamas. Nustatyta, kad dažniausiai mikro įmonėse (44,8 proc.) ir mažose įmonėse (39,3 proc.) planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas

darbuotojų mokymas. Šiose dvejose įmonių grupėse taip pat dažniausiai darbuotojų mokymo planai nėra rengiami iš viso (mikro įmonėse – 31,4 proc., mažose įmonėse – 17,9 proc.). Tuo tarpu vidutinėse ir stambiose įmonėse darbuotojų mokymas yra planingesnis ir aktyvesnis. Socialinių partnerių organizacijose narių mokymas planuojamas dar rečiau: 40,6 proc. organizacijų vadovų nurodė, kad planuoja tik dalies aktyviausių narių mokymą, o net 53,1 proc. savo narių mokymo neplanuoja. Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentai nurodė, kad už dalyvautus mokymus moka iš dviejų pagrindinių šaltinių: iš asmeninių (39,5 proc.) ir darbdavių (36,2 proc.) lėšų. Apie trečdalį respondentų nurodė, kad mokymuisi susijusiam su profesija ar asmeniniais interesais negali skirti lėšų iš viso. Mažiau nei 30 proc. respondentų nurodė, galintys skirti iki 100 eurų per metus. Net 57,4 proc. darbdavių grupės respondentų nurodė, kad jų įmonėse darbuotojų mokymas arba nefinansuojamas arba finansuojamas minimaliai, apmokant įstatymų reglamentuojamus mokymus. Socialinių partnerių organizacijose narių mokymas finansuojamas dar mažiau: net 56,2 proc. socialinių partnerių nurodė, kad jų organizacijose narių mokymas nėra finansuojamas. Nustatyta, kad vykdydami mokymus dažniausiai darbdaviai savo darbuotojų mokymus finansuoja savo įmonių lėšomis (75,1 proc.) ir darbuotojų asmeninėmis lėšomis (19,3 proc.). Vidutinio dydžio įmonės dažniau pasinaudodavo valstybės ar savivaldybės lėšomis, o stambios įmonės – ES / struktūrinių fondų lėšomis. Mokymus vykdę socialiniai partneriai dažniausiai juos finansavo organizacijos lėšomis (28,1 proc.), valstybės / savivaldybės lėšomis (15,6 proc.).

4. KLAIPĖDOS MIESTO GYVENTOJŲ, DARBDAVIŲ IR KITŲ SOCIALINIŲ PARTNERIŲ POŽIŪRIS Į NEFORMALŲJĮ SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMĄ IR TĘSTINĮ MOKYMĄSI IR ATEITIES POREIKIAI

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, kiek dažnai ir kokiu tikslu Klaipėdos miesto gyventojai dalyvauja mokymuose. Respondentų atsakymų į dažnumo klausimą pasiskirstymas pateiktas 13, dalyvavimo mokymuose tikslo – 14 lentelėse.

13 lentelė. Dalyvavimo mokymuose dažnumas procentais

Eil. Nr.	Teiginys	Dalyvavimo mokymuose dažnumas					
		Nedalyvauju	Kartą per mėnesį	Kartą per tris mėn.	Kartą per pusmetį	Kartą per metus	Kartą per du metus
1.	Siekiant išlikti darbo rinkoje	43,3%	7,3%	8,7%	8,7%	12,9%	7,1%
2.	Siekiant plėsti žinias ir tobulinti įgūdžius, geriau atlikti darbą	27,0%	13,8%	12,6%	16,1%	15,9%	7,1%
3.	Siekiant grįžti į darbo rinką	61,7%	4,6%	3,4%	4,6%	4,8%	3,8%
4.	Esu priversta(s) pagal užimamas pareigas	44,0%	5,7%	8,1%	10,6%	12,4%	5,9%
5.	Reikia pažymėjimo	53,8%	4,0%	4,8%	5,7%	9,0%	7,7%
6.	Siekiant plėtoti asmeninius interesus	33,4%	11,4%	10,3%	10,8%	12,8%	6,6%
7.	Siekiant plėtoti savo kultūrinius interesus	40,4%	9,6%	10,2%	9,8%	9,9%	4,9%
8.	Sutinku naujų žmonių/proga pabendrauti	40,2%	13,5%	10,8%	8,1%	9,0%	4,0%
9.	Patinka mokytis	39,0%	11,9%	9,4%	8,5%	9,4%	7,1%
	Vidurkiai:	**42,53%**	**7,56%**	**8,70%**	**9,21%**	**10,68%**	**5,23%**

14 lentelė. Dalyvavimo mokymuose tikslas

Eil. Nr.	Tikslas	M	Mo	SD
1.	Siekiant išlikti darbo rinkoje	3,91	3	1,33
2.	Siekiant plėsti žinias ir tobulinti įgūdžius, geriau atlikti darbą	**4,15**	4	1,30
3.	Siekiant grįžti į darbo rinką	4,01	3	1,41
4.	Esu priversta(s) pagal užimamas pareigas	3,88	3	1,25
5.	Reikia pažymėjimo	3,63	3	1,34
6.	Siekiant plėtoti asmeninius interesus	**4,13**	3	1,35
7.	Siekiant plėtoti savo kultūrinius interesus	**4,22**	5	1,31
8.	Sutinku naujų žmonių/proga pabendrauti	**4,46**	6	1,33
9.	Patinka mokytis	**4,21**	6	1,42

Klaipėdiečių požiūrio analizė (žr. 14 lentelę) parodė, kad dažniausiai dalyvaujama mokymuose, nes respondentai sutinka naujų žmonių, atsiranda proga pabendrauti (vidurkis – 4,46), arba plėtojant savo kultūrinius interesus (vidurkis – 4,22), nes mokytis patinka (vidurkis – 4,21), siekiant plėsti žinias ir tobulinti įgūdžius, geriau atlikti darbą (vidurkis – 4,11).Kiti teiginiai sulaukė respondentų pritarimo, tačiau pirmiausia šiame klausime komentuoti teiginiai rodo, kad mokymasis yra labiau siejamas su asmeninių interesų tenkinimu, nei profesionalumo didinimu. Tokią prielaidą patvirtina ir teiginių „Sutinku naujų žmonių/proga pabendrauti“ bei „Patinka mokytis“ moda (dažniausiai pasitaikanti reikšmė) – 6. Visumoje mokymasis suvokiamas vidutiniškai teigiamai.

Ankstesnė mokymosi patirtis dažnai įtakoja dabartinį požiūrį, todėl respondentų buvo prašoma dešimties balų skalėje įvertinti savo dalyvavimo mokymuose patirtį. Tyrime dalyvavusių klaipėdiečių atsakymų pasiskirstymas pateiktas sekančiame paveiksle (žr. 24 paveikslą).

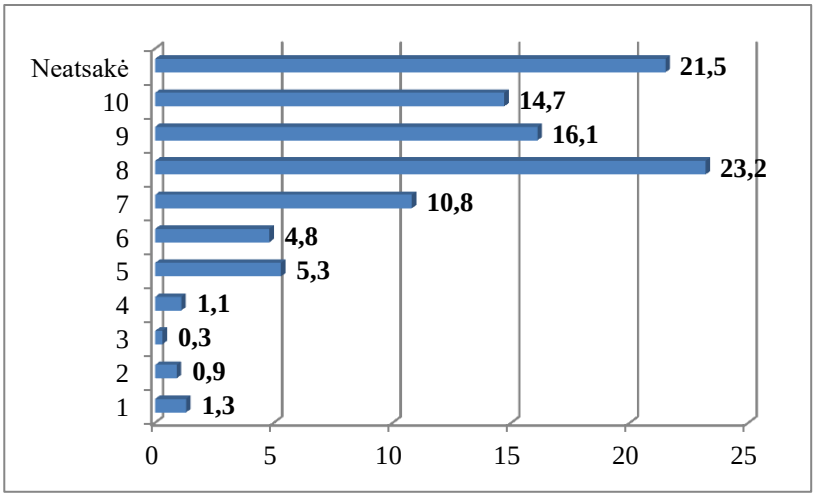

24 pav. Gyventojų grupės respondentų dalyvavimo mokymuose patirties įvertinimo pasiskirstymas procentais

Nustatyta (žr. 24 paveikslą.), jog gyventojai pakankamai įvairiai vertina mokymų patirtį (atsakymų į klausimą standartinis nuokrypis (SD) = 3,248). Didžioji dalis gyventojų grupės respondentų dalyvavimo mokymuose patirtį vertino geriau nei vidutiniškai, t. y. įgyta patirtis yra teigiama. Bendras atsakymų vidurkis yra (M) = 6,74. Atlikus statistinę analizę nustatytas statistiškai reikšmingas koreliacinis ryšys tarp mokymosi patirties ir išsilavinimo (Spearman koreliacijos koeficientas r=0,153 p<0,05): aukštesnį išsilavinimą turintys asmenys geriau vertina savo mokymosi patirtį.

Tyrimu siekta atskleisti darbdavių ir socialinių įmonių vadovų požiūrį į darbuotojų ir narių mokymą. Darbdavių ir socialinių partnerių požiūris į mokymąsi buvo matuojamas prašant juos sutikti/nesutikti su teiginiais apie mokymąsi (1 – visiškai nesutinku; 5 – visiškai sutinku). Darbdavių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 15 lentelėje, o socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas – 16 lentelėje.

15 lentelė. Darbdavių požiūrio į darbuotojų mokymąsi skaitinės charakteristikos

Eil. Nr.	Teiginys	M	Mo	SD
1.	Mokymas(is) yra gera darbuotojų motyvavimo priemonė	4,01	4	0,842
2.	Besimokantys darbuotojai dirba našiau, kokybiškiau	3,88	4	0,856
3.	Mokymas(is) mažina darbuotojų kaitą	3,49	4	0,964
4.	Mokymas(is) padeda tobulinti darbo organizavimą	4,03	4	0,776
5.	Mokymas(is) padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius	4,06	4	0,818
6.	Mokymas(is) sukuria darbuotojams profesinės karjeros galimybes ir taip padeda jiems įsitvirtinti įmonėje / įstaigoje	4,15	4	0,838

16 lentelė. Socialinių partnerių požiūrio į darbuotojų mokymąsi skaitinės charakteristikos

Eil. Nr.	Teiginys	M	Mo	SD
1.	Mokymas(is) yra gera narių motyvavimo priemonė	4,34	4	0,653
2.	Besimokantys nariai yra aktyvesni	4,13	4	0,833
3.	Mokymas(is) mažina narių kaitą	3,50	3	0,842
4.	Mokymas(is) padeda tobulėti organizacijai	4,41	4	0,560
5.	Mokymas(is) padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius	4,50	5	0,568
6.	Mokymas(is) sukuria nariams profesinės karjeros galimybes	4,22	5	0,832

15 lentelės duomenų analizė leidžia teigti, kad visumoje darbdavių grupės respondentai teigiamai žiūri į mokymąsi. Didžiausio šios grupės respondentų pritarimo sulaukė teiginiai, kad mokymas(is) sukuria darbuotojams profesinės karjeros galimybes ir taip padeda jiems įsitvirtinti įmonėje / įstaigoje (vidurkis – 4,15), bei, kad mokymas(is) padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius (vidurkis – 4,06). Taip pat darbdaviai sutinka su teiginiais, kad mokymas(is) padeda tobulinti darbo organizavimą (vidurkis – 4,03) ir yra gera darbuotojų motyvavimo priemonė (vidurkis – 4,01). Kiek mažesnio pritarimo sulaukė teiginiai apie tai, kad besimokantys darbuotojai dirba našiau ir kokybiškiau (vidurkis – 3,88) ir, kad mokymas(is) mažina darbuotojų kaitą (vidurkis – 3,49). Remiantis paskutiniu įvardintu teiginiu, manytina, kad kartais mokymuose dalyvavę darbuotojai išeina iš įmonių, keičia darbą. Pritaikytas Man Vitnio rangų sumų neparametrinis kriterijus parodė statistiškai reikšmingus skirtumus ($p<0,05$): valstybiniam sektoriui priklausančių įmonių vadovai (darbdaviai), labiau nei privačiam sektoriui priklausančių įmonių vadovai pritarė teiginiams, kad mokymas(is) yra gera motyvavimo priemonė, kad besimokantys darbuotojai dirba našiau ir kokybiškiau, kad mokymasis padeda tobulinti darbo organizavimą, bendradarbiavimo įgūdžius, sukuria darbuotojams profesines galimybes. Mikro ir mažų įmonių respondentai išreiškė mažesnį pritarimą teiginiams, taigi jų požiūris į mokymą yra kiek mažiau teigiamas (vidutinis). 16 lentelės duomenys leidžia teigti, kad socialinių partnerių grupės respondentai išreiškė stiprų pritarimą teiginiams, kad mokymasis padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius (vidurkis – 4,50), padeda tobulėti organizacijai (vidurkis – 4,41), yra gera narių motyvavimo priemonė (vidurkis – 4,34). Šios grupės respondentai taip pat mažiausiai pritaria teiginiui, kad mokymasis mažina narių kaitą (vidurkis – 3,50).

Vienas pagrindinių tyrimo tikslų buvo nustatyti, kokiose neformaliojo suaugusiųjų mokymo kryptyse respondentai pageidautų įgyti žinių. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų keturiolikos arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Gyventojų grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 25 paveiksle.

Rezultatų analizė atskleidė (žr. 25 paveikslą), kad labiausiai gyventojų grupės respondentai pageidautų mokytis psichologijos, savirealizacijos, saviugdos (29,5 proc.), sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos (26,9 proc.), kompiuterinio (IT) raštingumo (22,9 proc.), verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo (17,6 proc.), grožio procedūrų ir paslaugų (16,8 proc.), sporto ir šokių (15,1 proc.), maisto ruošos ir gamybos (14,3). Tokie rezultatai leidžia teigti, kad respondentams yra svarbu psichologiškai ir fiziškai tobulinti save, tobulinti / atnaujinti technologines žinias, kurios leidžia sėkmingiau integruotis į darbo rinką bei praplėsti komunikacijos galimybes. Kompiuterinio (IT) raštingumo mokymų krypties poreikis yra susijęs su aukštu

technologijų naudojimo lygiu vykdant darbinę veiklą bei galimybe aktyviai dalyvauti socialiniame gyvenime. Taip pat Klaipėdos miesto gyventojams aktualūs: meninės pakraipos (13,7 proc.), apskaitos, buhalterinės apskaitos ir finansų (13,5 proc.), lietuvių ir kitų kalbų (11,2 proc.) mokymai. Pasirinkę atsakymo variantą „kita“ įvardino daržininkystės, statybos, vaikų auginimo, teisės, inžinerijos, gyvulininkystės, anglų k. (vokiečių, prancūzų), techninių specifinių mokymų.

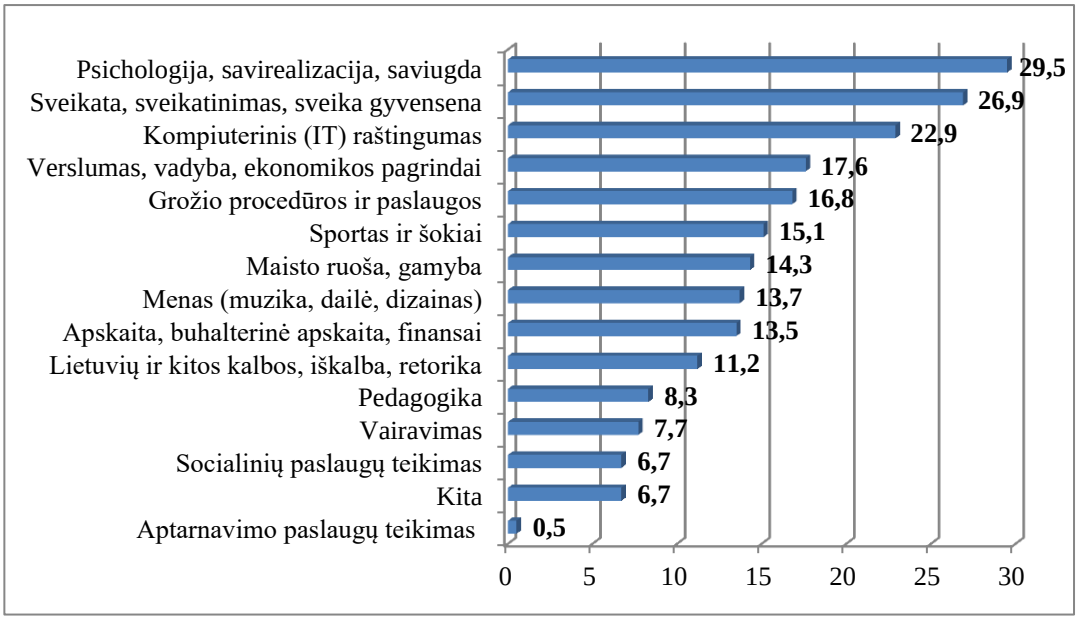

25 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą, kokiose mokymų kryptyse pageidautų įgyti žinių pasiskirstymas, procentais

Statistinė analizė atskleidė sąsajas tarp respondentams aktualių mokymo krypčių ir jų amžiaus. Poreikis tobulinti ar įgyti naujų žinių tam tikrose mokymų kryptyse priklauso nuo respondentų amžiaus (žr. 17 lentelę).

17 lentelė. Pageidaujamų neformaliojo suaugusiųjų mokymo krypčių ir respondentų amžiaus sąsajos

Mokymų kryptys	Respondentų amžiaus grupės		
	18-29 m.	30-62 m.	63 m. ir daugiau
Pedagogika	9,2%	8,7%	5,6%
Psichologija, savirealizacija, saviugda	**33,2%**	**33,3%**	10,5%
Lietuvių ir kitos kalbos, iškalba, retorika	12 %	12,8%	4,8%
Kompiuterinis (IT) raštingumas	**23,4 %**	**24,2%**	**17,7%**
Verslumas, vadyba, ekonomikos pagrindai, projektų rengimas	**23,9 %**	**19%**	3,2%
Apskaita, buhalterinė apskaita, finansai, auditas	19 %	13,9%	4%
Aptarnavimo paslaugų teikimas (rekreacija, turizmas, apgyvendinimas, maitinimas)	9,2 %	4,3%	1,6%
Menas (muzika, dailė, dizainas, grafika ir kt.)	16,3%	11,4%	**18,5%**
Socialinių paslaugų teikimas (soc. Darbuotojai, slaugytojai, slaugytojų padėjėjai ir kt.)	5,4%	5,4%	13,7%
Sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena	**25 %**	**25,3%**	**34,7%**
Grožio procedūros ir paslaugos	**25,5%**	**14,1%**	12,9%
Sportas ir šokiai	20,7%	12,1%	**17,7%**
Maisto ruoša, gamyba	18,5%	10,3%	**21,8%**
Vairavimas	11,4%	7,4%	2,4%
Kita	3,8 %	5,4%	16,1%

Ištirta, kad jauniausios grupės klaipėdiečiams respondentams aktualiausių mokymų penketukas yra: psichologija, savirealizacija, saviugda (33,2 proc.), grožio procedūros ir paslaugos

(25,5 proc.), sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena (25 proc.), verslumas, vadyba, ekonomikos pagrindai ir projektų rengimas (23,9 proc.), kompiuterinis raštingumas (23,4 proc.). Jaunimo amžiaus grupėje pastebimas poreikis įgyti žinių ar lavinti gebėjimus tokiose srityse kaip menas, maisto ruoša, sportas bei šokiai. Šios amžiaus grupės respondentams mažiausiai aktuali mokymų kryptis yra socialinių paslaugų teikimas. Vidurinės grupės klaipėdiečiams respondentams aktualiausių mokymų penketukas yra: psichologija, savirealizacija, saviugda (33,3 proc.), sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena (25 proc.), kompiuterinis raštingumas (24,2 proc.), verslumas, vadyba, ekonomikos pagrindai ir projektų rengimas (19 proc.), grožio procedūros ir paslaugos (14,1 proc.). Šioje grupėje pastebimas kiek mažesnis susidomėjimas mokymais, kurie susiję su aktyvaus gyvenimu būdo įgūdžių tobulinimu, t.y. sportas ir šokiai. Vyriausios grupės klaipėdiečiams respondentams aktualiausių mokymų penketukas yra: sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena (34,7 proc.), maisto ruoša ir gamyba (21,8 proc.), menas (muzika, dailė, dizainas ir kt.) (18,5 proc.), sportas ir šokiai (17,7 proc.) bei kompiuterinis raštingumas (17,7 proc.). Lyginant su kitomis amžiaus grupėmis, 63 metų ir vyresni respondentai turi reikšmingai mažesnį poreikį įgyti finansinio raštingumo žinių (4 proc.) ir jiems beveik neaktualus yra mokymasis vairuoti (2,4 proc.).

Statistinė analizė atskleidė, kad respondentų išsilavinimas ir mokymosi poreikiai yra susiję (žr. 18 lentelę).

18 lentelė. Pageidaujamų neformaliojo suaugusiųjų mokymo krypčių ir respondentų išsilavinimo sąsajos

Mokymų kryptys	Respondentų išsilavinimas		
	Bendrojo ugdymo	**Profesinis /aukštesnysis**	**Aukštasis**
Pedagogika	4,9 %	6,6 %	9,8%
Psichologija, savirealizacija, saviugda	14,6 %	**18,1 %**	**37,2 %**
Lietuvių ir kitos kalbos, iškalba, retorika	7,8 %	8,2 %	13,0 %
Kompiuterinis (IT) raštingumas	**21,4 %**	**24,2 %**	**22,9 %**
Verslumas, vadyba, ekonomikos pagrindai, projektų rengimas	9,7 %	8,2 %	**23,1 %**
Apskaita, buhalterinė apskaita, finansai, auditas	9,7 %	8,2 %	16,5 %
Aptarnavimo paslaugų teikimas (rekreacija, turizmas, apgyvendinimas, maitinimas)	3,9 %	3,3 %	6,0 %
Menas (muzika, dailė, dizainas, grafika ir kt.)	15,5 %	**13,7 %**	13,2 %
Socialinių paslaugų teikimas (soc. darbuotojai, slaugytojai, slaugytojų padėjėjai ir kt.)	12,6 %	7,7 %	5,1 %
Sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena	**24,3 %**	**25,8 %**	**27,8 %**
Grožio procedūros ir paslaugos	**19,4 %**	12,1 %	**18,2 %**
Sportas ir šokiai	**16,5 %**	**16,5 %**	14,3 %
Maisto ruoša, gamyba	**19,4 %**	12,1 %	13,9 %
Vairavimas	8,7%	7,7 %	7,5 %
Kita	15,5 %	9,3 %	3,8 %

Duomenys rodo (žr. 18 lentelę), jog mažiausią išsilavinimą turintys respondentai pageidauja mokytis sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos (24,3 proc.), kompiuterinio (IT) raštingumo (21,4 proc.), grožio procedūrų ir paslaugų (19,4 proc.), maisto ruošos ir gamybos (19,4), sporto ir šokių (16,5 proc.). Profesinį – aukštesnįjį išsilavinimą turintys respondentai pageidauja mokytis sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos (25,8 proc.), kompiuterinio (IT) raštingumo (24,2 proc.), psichologijos, savirealizacijos, saviugdos (18,1 proc.), sporto ir šokių (16,5 proc.), meno (13,7 proc.). Aukštąjį išsilavinimą turintys respondentai pageidauja mokytis psichologijos, savirealizacijos, saviugdos (37,2 proc.), sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos (27,8 proc.), verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo (23,1 proc.), kompiuterinio (IT) raštingumo (22,9 proc.), grožio procedūrų ir paslaugų (18,2 proc.).

Apibendrinant analizę galima išskirti tokį klaipėdiečių pageidaujamų mokymų krypčių septintuką: 1. Psichologija, savirealizacija, saviugda; 2. Sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena; 3. Kompiuterinis (IT) raštingumas; 4. Verslumas, vadyba, ekonomikos pagrindai ir projektų

rengimas; 5. Grožio procedūros ir paslaugos; 6. Sportas ir šokiai; 7. Maisto ruoša ir gamyba / Menas. Klaipėdiečių aktualiausių mokymų pasirinkimai yra susiję su jų amžiumi ir išsilavinimu.

Darbdavių ir kitų socialinių partnerių taip pat buvo klausiama, kokiose mokymų kryptyse jų įmonių darbuotojai ir organizacijų nariai turėtų įgyti žinių. Anketoje įvardintos 14 mokymų krypčių pavadinimai, pateiktas atsakymo variantas „Kita“, kuriame buvo galima įrašyti pageidaujamus mokymus. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų keturiolikos arba/ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Darbdavių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 26 paveiksle, o socialinių partnerių grupės respondentų – 27 paveiksle.

Remiantis 26 paveiksle pateiktais duomenimis galima teigti, kad daugiausia darbdavių grupės respondentų kaip aktualias įvardino verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo (56,4 proc.), kompiuterinio raštingumo (52,8 proc.), psichologijos, savirealizacijos ir saviugdos (50,7 proc.), apskaitos, finansų ir audito (27 proc.), sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos (21,1 proc.) mokymų kryptis. Taip pat darbdavių grupės respondentų nuomone aktualūs lietuvių ir užsienio kalbų mokymai (18,7 proc.; atsakymo variante „kita“ respondentai įvardino rusų, anglų, vokiečių kalbas), aptarnavimo paslaugų teikimo (16,3 proc.), pedagogikos (11,6 proc.), vairavimo (11,3 proc.) žinias. Atsakymo variante „kita“ darbdavių respondentų grupė dažniausiai įvardindavo konkrečios užsienio kalbos mokymąsi arba su jų įmonės veiklos ypatumais susijusius aspektus (pvz., darbų sauga ir sveikata, teisinės žinios statybų versle bei dirbant su užsienio rinkomis, muitinės tarpininkų mokymai, siuvimas, mechanika, hidraulika, elektronika, techninės, technologinės specialybės, pavojingų darbų sauga, statyba, asmeninio finansinio raštingumo pagrindai, skardinimas).

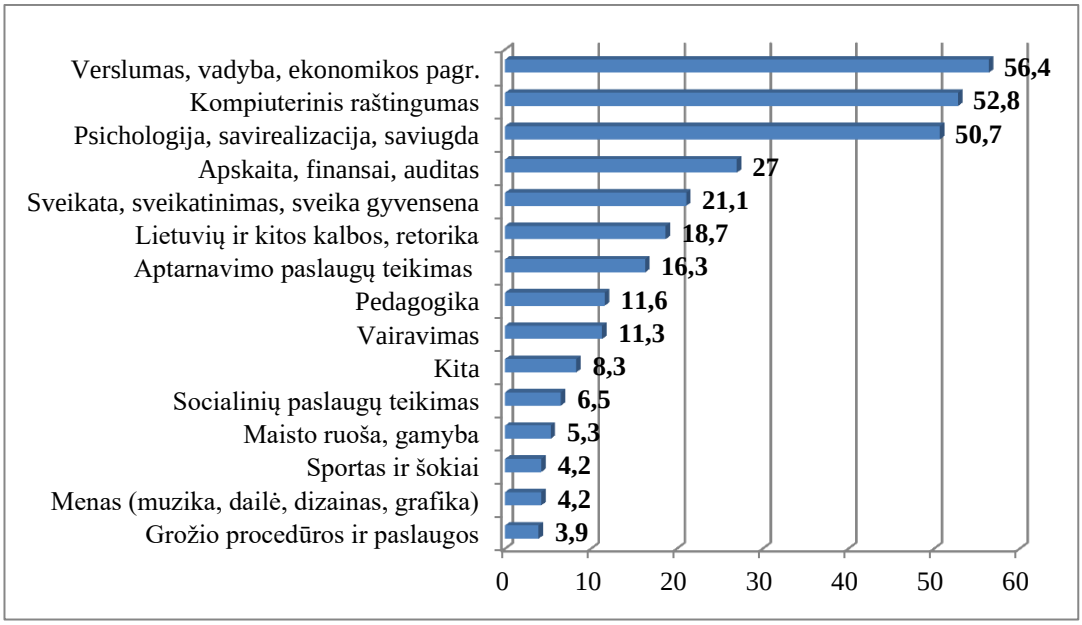

26pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą, kokiose mokymų kryptyse darbuotojai turėtų įgyti žinių, pasiskirstymas procentais

Statistinės analizės metu nustatyti statistiškai reikšmingi skirtumai tarp įmonės veiklos srities ir įvardintų aktualių mokymų krypties yra apibendrinti 19 lentelėje. Statistiškai reikšmingai dažniau vairavimo mokymus aktualiais įvardino žemės ūkio, pramonės, statybos ir transporto veiklos srityse veikiančios įmonės. Tuo tarpu prekybos, aptarnavimo, IT, finansų ir kt. paslaugų srityse veikiančių įmonių atstovai aktualesniais dažniau rinkdavosi apskaitos, buhalterinės apskaitos, finansų ir audito, aptarnavimo paslaugų teikimo, maisto ruošos ir gamybos mokymus. Švietimo, sveikatos priežiūros, valdymo ir administravimo, pramogų ir sporto veiklos srityse veikiančių įmonių atstovams aktualesni pedagogikos, sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos, psichologijos, savirealizacijos ir saviugdos, lietuvių ir užsienio kalbų mokymai.

19 lentelė. Įmonės veiklos srities ir aktualių mokymo krypčių sąsajos

Įmonės veiklos sritis	Mokymų kryptis	Procentinis rodiklis*	p reikšmė
Žemės ūkis, pramonė, statyba, transportas	Vairavimas	21,7%	0,000
Prekyba, aptarnavimas, IT, finansai, kt. paslaugos	Apskaita, buhalterinė apskaita, finansai ir auditas	34,9%	0,004
	Aptarnavimo paslaugų teikimas (rekreacija, turizmas, apgyvendinimas, maitinimas)	24,0%	0,004
	Maisto ruoša, gamyba	9,3%	0,012
Švietimas, sveikata, valdymas ir administravimas, pramogos ir sportas	Pedagogika	40,0%	0,000
	Sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena	45,9%	0,000
	Psichologija, savirealizacija, saviugda	72,9%	0,000
	Lietuvių ir užsienio kalbos, retorika	34,1%	0,000
	Socialinių paslaugų teikimas	22,4%	0,004
	Menas (muzika, dailė, dizainas, grafika ir kt.)	8,2%	0,004

* nuo šios grupės respondentų skaičiaus

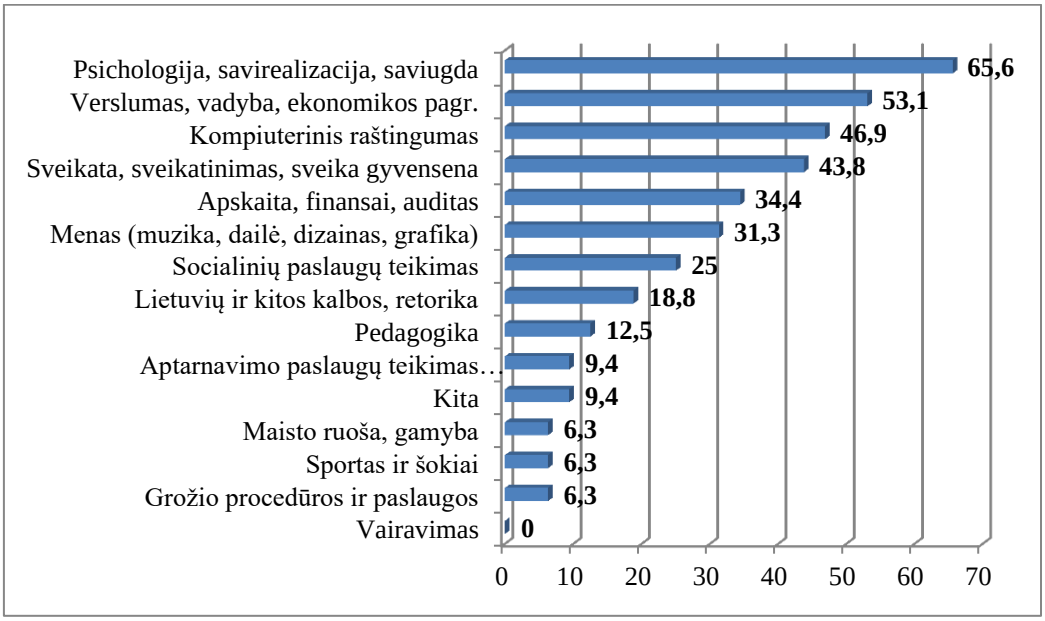

27 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą, kokiose mokymų kryptyse darbuotojai turėtų įgyti žinių, pasiskirstymas procentais

Remiantis 27 paveiksle pateiktais apklausos duomenimis, socialinių partnerių grupės respondentų nuomone jų organizacijų nariai turėtų įgyti žinių psichologijos, savirealizacijos ir saviugdos (65,6 proc., viename atsakymų variante "kita" taip pat įvardintas dvasinis tobulėjimas), verslumo, vadybos, ekonomikos ir projektų rengimo (53,1 proc.), kompiuterinio raštingumo (46,9 proc.), sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos (43,8 proc.), apskaitos, finansų ir audito (34,4 proc.) bei meno (31,3 proc.) mokymų kryptyse. Taip pat šios respondentų grupės nuomone aktualūs socialinių paslaugų teikimo (25 proc.), lietuvių ir užsienio kalbų (18,8 proc.), pedagogikos (12,5 proc.) mokymai.

Taigi, apibendrinant darbdavių ir socialinių partnerių nuomones galima įvardinti tokį aktualiausių mokymų krypčių septintuką: 1. Verslumas, vadyba, ekonomika ir projektų rengimas; 2. Psichologija, savirealizacija ir saviugda; 3. Kompiuterinis raštingumas; 4. Apskaita, finansai ir auditas; 5. Sveikata, sveikatinimas ir sveika gyvensena; 6. Lietuvių ir užsienio kalbos; 7. Aptarnavimo / socialinių paslaugų teikimas.

Analizuojant klaipėdiečių mokymosi poreikius taip pat siekta nustatyti šios grupės respondentams priimtiniausią mokymosi formą. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų trylikos arba/ir įrašyti savo, todėl pasirinktų atsakymų bendra procentinė

išraiška yra didesnė nei 100 proc. Minėtų tyrimo dalyvių atsakymų pasiskirstymas pateiktas 28 paveiksle ir 20 lentelėje.

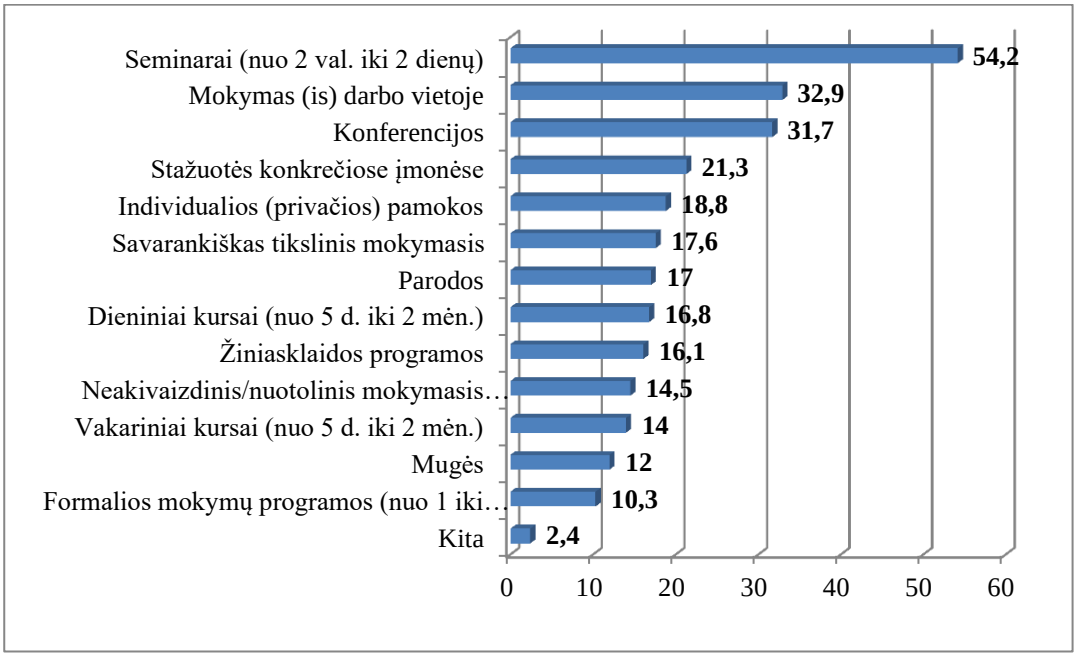

28 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą kokia mokymosi forma priimtiniausia, pasiskirstymas procentais

20 lentelė. Mokymosi formų pasirinkimo ir respondentų amžiaus sąsajos

Mokymų formos	Respondentų amžiaus grupės		
	18-29 m.	30-62 m.	63 m. ir daugiau
Mokymas(is) darbo vietoje	**35,9%**	**39,1%**	**6,5%**
Formalios mokymo programos (nuo 1 iki 3 metų)	20,1%	**7,6%**	**4,8%**
Stažuotės konkrečiose verslo/viešosiose įmonėse	29,9 %	22,8%	**3,2%**
Dieniniai kursai (nuo 5 dienų iki 2 mėn.)	19,6 %	15%	**18,5%**
Vakariniai kursai (nuo 5 dienų iki 2 mėn.)	14,7 %	15,9%	**6,5%**
Seminarai (nuo 2 val. iki 2 dienų)	**50,0%**	**60,4%**	**38,7%**
Neakivaizdinis/nuotolinis mokymasis (internetu)	19 %	16,1%	**2,4%**
Savarankiškas tikslinis mokymasis	17,9%	17,9%	16,1%
Individualios (privačios) pamokos	27,7%	15,9%	16,1%
Parodos	16,8 %	15%	**24,2%**
Konferencijos	**34,8%**	33,3%	**21,8%**
Mugės	14,7%	**7,6%**	**24,2%**
Žiniasklaidos priemonėmis (TV, radijo, laikraščių) perteikiamos švietiamojo pobūdžio programos	**13,6%**	14,5%	**25,8%**
Kita	2,2%	0,7%	8,9%

Apibendrinant rezultatus (žr. 28 paveikslą) nustatyta, kad Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentams labiausiai priimtinos yra aktyvios ir trumpalaikės mokymosi formos: seminarai (nuo 2 val. iki 2 dienų) (54,2 proc.), mokymasis darbo vietoje (32,9 proc.) bei konferencijos (31,7 proc.). Taip pat priimtinos, tačiau rečiau tyrimo dalyvių įvardintos, mokymosi formos yra: stažuotės (21,3 proc.), individualios pamokos (18,8 proc.), savarankiškas tikslinis mokymasis (17,6 proc.) bei parodos (17,0 proc.). Ilgalaikės mokymosi formos (formalios mokymų programos iki 3 metų) bei intensyvaus mokymosi reikalaujantys ir ilgiau trunkantys kursai (dieniniai, vakariniai ir kt.) šios grupės respondentams yra mažiausiai priimtinos mokymosi formos.

20 lentelėje pateikti duomenys rodo, jog 18-29 metų respondentams labiausiai priimtinos mokymosi formos yra seminarai (50,0 proc.), mokymasis darbo vietoje (35,9 proc.) bei konferencijos (34,8 proc.). Panašūs pasirinkimai matomi ir 30-62 metų amžiaus respondentų grupėje, kuri seminarus ir mokymąsi darbo vietoje, tyrimo metu, išskirdavo šiek tiek dažniau nei jaunesnė respondentų grupė. 18-29 metų respondentai kaip mažiausiai dominančią mokymosi formą

vertina žiniasklaidos priemonėmis perteikiamas švietiamojo pobūdžio programas (13,6 proc.). 30-62 metų respondentai kaip mažiausiai dominančias mokymosi formas išskyrė formalias mokymo programas (nuo 1 iki 3 metų) ir muges (tai padarė atitinkamai tik po 7,6 proc. respondentų).

63 metų ir vyresnių respondentų amžiaus grupėje (žr. 20 lentelę) mažiausiai populiarios mokymosi formos yra mokymasis darbo vietoje ir vakariniai kursai (po 6,5 proc.), formalios mokymo programos (nuo 1 iki 3 metų) (4,8 proc.), stažuotės konkrečiose verslo arba viešosiose įmonėse (3,2 proc.) bei nuotolinis mokymasis internetu (2,4 proc.). Toks retas pastarosios mokymosi formos vertinimas orientuoja į tai, kad vyresnio amžiaus tyrimo dalyviai stokoja kompiuterinio raštingumo įgūdžių. Lyginant su kitų amžiaus grupių respondentų pasirinkimais, 63 metų ir vyresniems respondentams labiau patrauklios mokymosi formos yra trumpalaikiai seminarai (38,7 proc.), dieniniai kursai (18,5 proc.), lankymasis parodose ir mugėse (po 24,2 proc.) bei konferencijos (21,8 proc.). Lyginant su kitų amžiaus grupių respondentais vyresnio amžiaus žmonėms labiau patrauklios žiniasklaidos priemonėmis (TV, radijo, laikraščių) perteikiamos švietiamojo pobūdžio programos (25,8 proc.). Apibendrinant analizę galima pažymėti, kad visų amžiaus grupių respondentams priimtiniausia mokymosi forma yra seminarai.

Tyrimu siekta nustatyti darbdaviams ir socialiniams partneriams priimtiniausią mokymosi formą. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų trylikos arba/ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Darbdavių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 29 paveiksle, o socialinių partnerių grupės respondentų – 30 paveiksle.

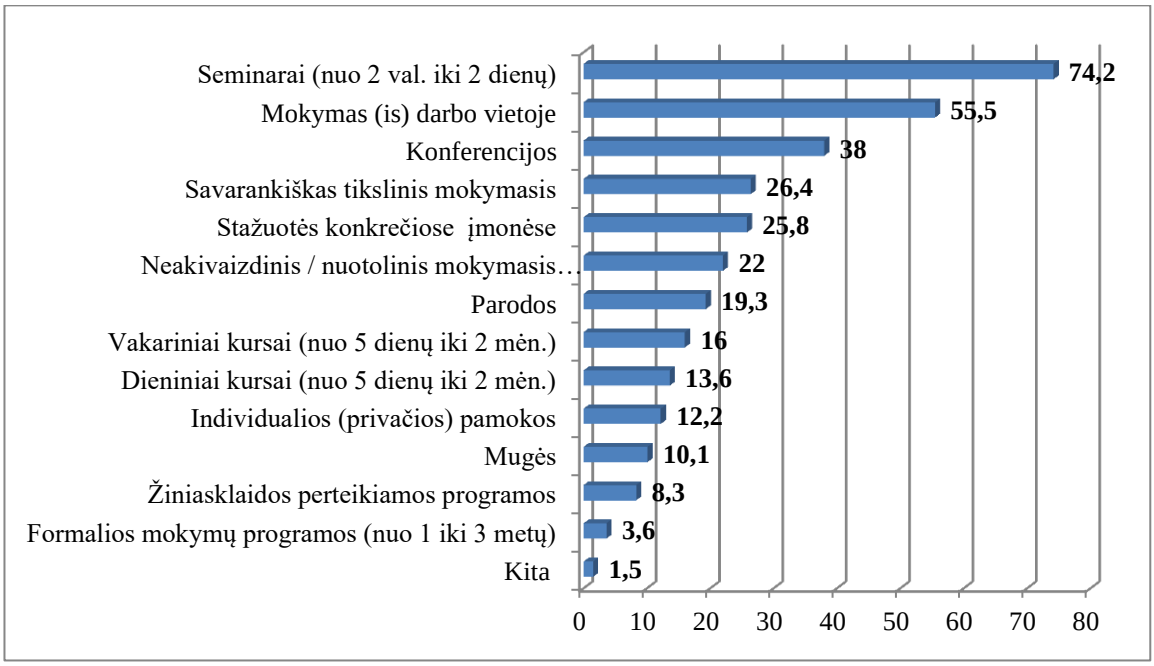

29 pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą, kokia mokymosi forma priimtiniausia, pasiskirstymas procentais

Analizuojant duomenis (žr. 29 paveikslą) nustatyta, kad darbdavių grupės respondentai labiausiai priimtinomis laiko aktyvias ir trumpalaikes mokymosi formas: seminarus (nuo 2 val. iki 2 dienų) (74,2 proc.), mokymąsi darbo vietoje (55,5 proc.) bei konferencijas (38 proc.). Taip pat darbdaviams priimtinas savarankiškas tikslinis mokymasis (26,4 proc.), stažuotės (25,8 proc.) bei neakivaizdinis arba nuotolinis mokymas (22 proc.). Ilgalaikės mokymosi formos (formalios mokymų programos iki 3 metų) darbdavių grupės respondentams yra mažiausiai priimtinos.

Analizuojant socialinių partnerių grupės respondentų nuomonę (žr. 30 paveikslą) nustatyta, kad labiausiai priimtinomis taip pat laikomos aktyvios ir trumpalaikes mokymosi formos: seminarai (68,8 proc.), konferencijos (56,3 proc.). Taip pat socialiniams partneriams priimtinas neakivaizdinis arba nuotolinis mokymas (37,5 proc.), mugės (31,3 proc.), savarankiškas tikslinis mokymasis (28,1 proc.), parodos (28,1 proc.) ir vakarinis mokymasis (28,1proc.). Atsakymo variante „kita“ šios

grupės respondentai įvardino nemokamas paskaitas, meno festivalius ir kultūrinius renginius. Ilgalaikės mokymosi formos (formalios mokymų programos iki 3 metų) socialinių partnerių grupės respondentams taip pat yra mažiausiai priimtinos.

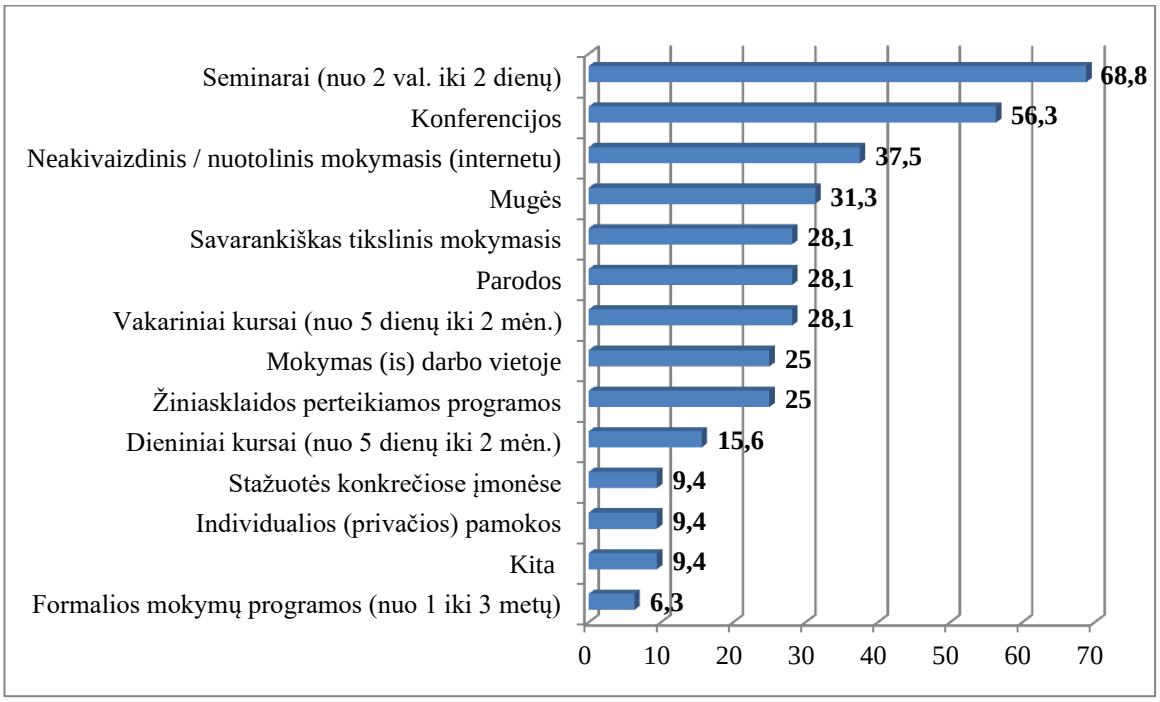

30 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą, kokia mokymosi forma priimtiniausia, pasiskirstymas procentais

Apibendrinant analizę galima pažymėti, kad darbdaviams ir socialiniams partneriams priimtiniausios yra aktyvios ir trumpalaikės mokymosi formos: seminarai, konferencijos, savarankiškas tikslinis mokymasis, neakivaizdinis / nuotolinis mokymasis.

Analizuojant atsakymus apie mokymų vietą (žr. 31 paveikslą), akcentuotina, kad respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų keturių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc.

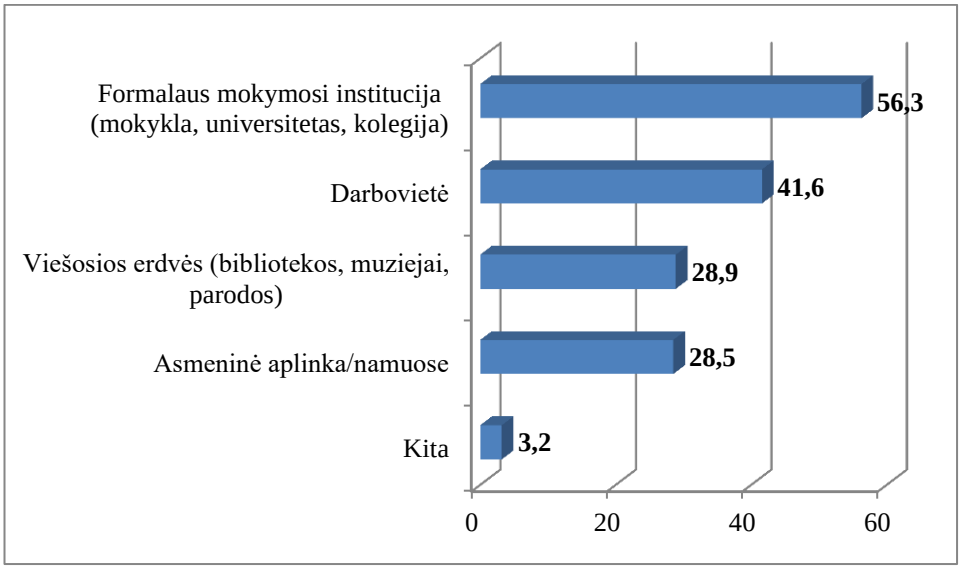

31 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą, kokia mokymosi vieta priimtiniausia pasiskirstymas procentais

31 paveiksle pateikti duomenys rodo, kad kaip populiariausią mokymosi vietą tiriamieji nurodė formalaus mokymosi institucijas (mokykla, universitetas, kolegija, mokymosi centras) (56,3 proc.), 41,6 proc. tiriamųjų priimtina mokytis darbo vietoje. Iš esmės lygiomis dalimis pasiskirstė atsakymai, kurie rodo, kad respondentai mielai mokosi asmeninėje aplinkoje (28,5 proc.) arba viešosiose erdvėse (bibliotekoje, muziejuje ir kt.) (28,9 proc.). Nustatyta, kad 18-29 metų respondentai statistiškai reikšmingai dažniau populiariausia mokymosi vieta nurodė formalaus mokymosi institucijas (mokykla, universitetas, kolegija, mokymosi centras) (p=0,000), 30-62 metų respondentai dažniau populiariausia mokymosi vieta nurodė darbovietę (p=0,000), 63 metų ir vyresni respondentai statistiškai reikšmingai dažniau populiariausia mokymosi vieta nurodė asmeninę erdvę (p=0,000). Statistiškai reikšmingų skirtumų tarp skirtingų amžiaus grupių nenustatyta vertinant viešųjų erdvių, kaip mokymosi vietos populiarumą.

Tyrimu siekta nustatyti darbdaviams ir socialiniams partneriams priimtiniausią mokymosi vietą. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų keturių arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Darbdavių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 32 paveiksle, o socialinių partnerių grupės respondentų – 33 paveiksle.

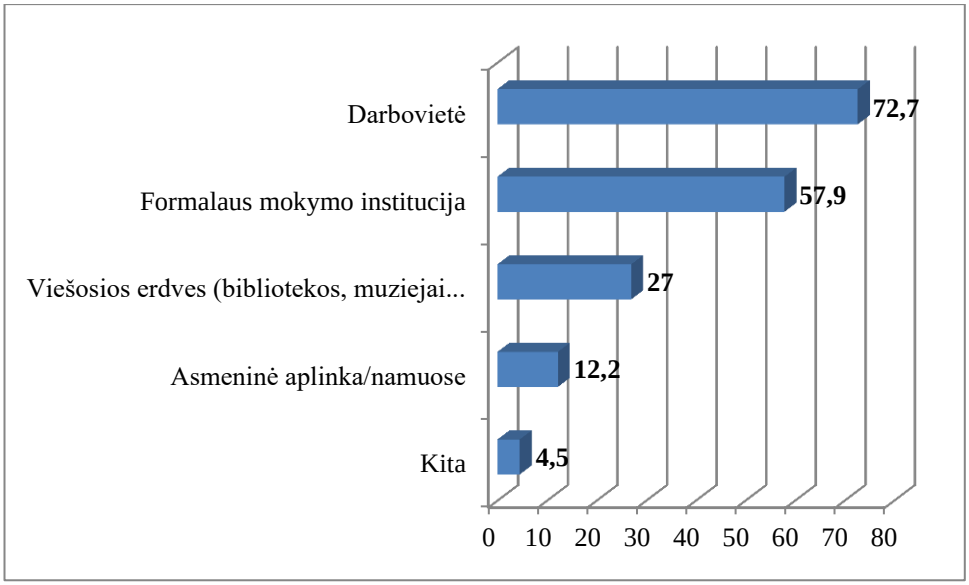

32 pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą, apie priimtiniausią mokymosi vietą, pasiskirstymas procentais

Darbdavių grupės respondentų nuomonės analizė (žr. 32 paveikslą) parodė, kad priimtiniausios mokymosi vietos yra darbovietės (72,7 proc.) arba formalaus mokymo institucijos (57,9 proc.). Tačiau net 27 proc. atsakymų pasirinkimų teko viešosioms erdvėms. Tikslinga pastebėti, kad nors darbdaviai savarankišką tikslinį mokymąsi ir neakivaizdinį / nuotolinį mokymąsi laiko priimtinomis mokymosi priemonėmis, tačiau asmeninė aplinka / namai užėmė paskutinę poziciją (12,2 proc.) tarp priimtinų mokymosi vietų. Pasirinkę atsakymo variantą „Kita“ mano, kad patogu mokytis konferencijų salėse. Papildoma analizė neatskleidė statistiškai reikšmingų ryšių tarp darbdavių įmonių veiklos srities ir pasirinktų priimtiniausių mokymosi vietų.

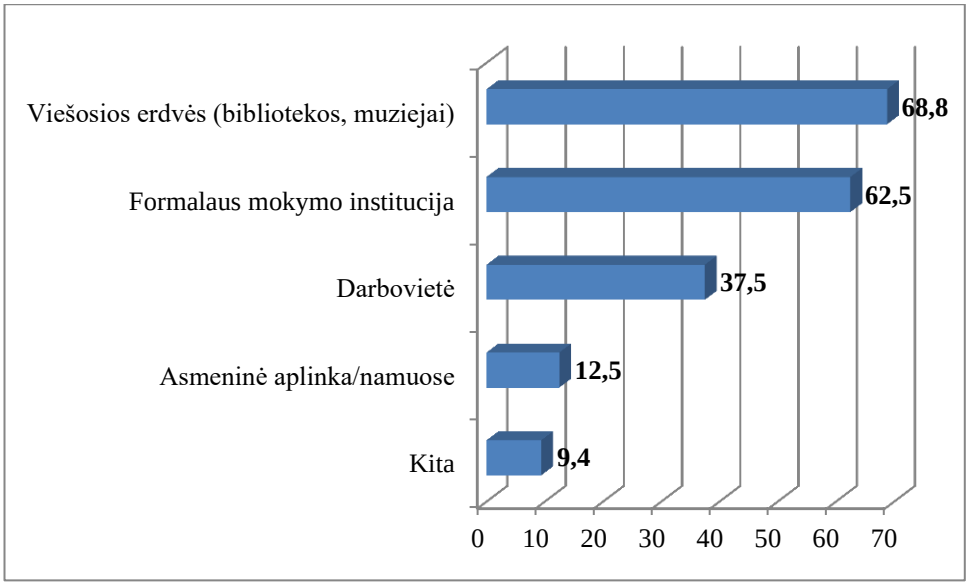

33 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą, apie priimtiniausią mokymosi vietą, pasiskirstymas procentais

Socialinių partnerių grupės respondentams (žr. 33 paveikslą) priimtiniausios viešos erdvės (bibliotekos, muziejai) (68,8 proc.) bei formalaus mokymo institucijos (62,5 proc.). 37,5 proc. pasirinkimų teko darbovietėms. Pastebėtina, kad socialiniams partneriams taip pat mažiausiai priimtina mokymosi vieta – asmeninė aplinka / namai (12,5 proc.). Nedidelis asmeninės aplinkos priimtinumas tikėtina kyla iš to, kad tiek į socialines organizacijas jungiamasi, tiek ir mokytis pradedama norint „išeiti iš namų“, pabendrauti su kitais žmonėmis. Pasirinkę atsakymo variantą „Kita“ priimtinomis mokymosi vietomis laiko Klaipėdos miesto bendruomenių namus, koncertų sales.

Apibendrinant Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių požiūrio į neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi galima pateikti kelias pagrindines išvadas. Klaipėdiečių požiūrio į mokymąsi analizė parodė, kad mokymasis yra labiau siejamas su asmeninių interesų tenkinimu, nei profesionalumo didinimu. Gyventojai pakankamai įvairiai vertina mokymų patirtį, tačiau didžioji dalis gyventojų grupės respondentų dalyvavimo mokymuose patirtį vertino geriau nei vidutiniškai, t. y. įgyta patirtis yra teigiama. Visumoje darbdavių grupės respondentai teigiamai žiūri į mokymąsi mano, kad mokymas(is) sukuria darbuotojams profesinės karjeros galimybes ir taip padeda jiems įsitvirtinti įmonėje / įstaigoje, bei, kad mokymas(is) padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius. Valstybiniam sektoriui priklausančių įmonių vadovai (darbdaviai), labiau nei privačiam sektoriui priklausančių įmonių vadovai pritarė teiginiams, kad mokymas(is) yra gera motyvavimo priemonė, kad besimokantys darbuotojai dirba našiau ir kokybiškiau, kad mokymasis padeda tobulinti darbo organizavimą ir kt. Mikro ir mažų įmonių respondentai išreiškė mažesnį pritarimą teiginiams, taigi jų požiūris į mokymą yra kiek mažiau teigiamas (vidutinis). Socialinių partnerių grupės respondentai išreiškė stiprų pritarimą teiginiams, kad mokymasis padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius, padeda tobulėti organizacijai, yra gera narių motyvavimo priemonė. Vienas pagrindinių tyrimo tikslų buvo nustatyti, kokiose neformaliojo suaugusiųjų mokymo kryptyse respondentai pageidautų įgyti žinių. Apibendrinant analizę galima išskirti tokį klaipėdiečių pageidaujamų mokymų krypčių septintuką: 1. Psichologija, savirealizacija, saviugda; 2. Sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena; 3. Kompiuterinis (IT) raštingumas; 4. Verslumas, vadyba, ekonomikos pagrindai ir projektų rengimas; 5. Grožio procedūros ir paslaugos; 6. Sportas ir šokiai; 7. Maisto ruoša ir gamyba / Menas. Klaipėdiečių aktualiausių mokymų pasirinkimai yra susiję su jų amžiumi ir išsilavinimu. Tokie rezultatai leidžia teigti, kad respondentams yra svarbu psichologiškai ir fiziškai tobulinti save, tobulinti / atnaujinti technologines žinias, kurios leidžia sėkmingiau integruotis į darbo rinką bei praplėsti komunikacijos galimybes. Kompiuterinio (IT) raštingumo mokymų krypties poreikis yra susijęs su aukštu

technologijų naudojimo lygiu vykdant darbinę veiklą bei galimybe aktyviai dalyvauti socialiniame gyvenime. Apibendrinant darbdavių ir socialinių partnerių nuomones galima įvardinti tokį aktualiausių mokymų krypčių septintuką: 1. Verslumas, vadyba, ekonomika ir projektų rengimas; 2. Psichologija, savirealizacija ir saviugda; 3. Kompiuterinis raštingumas; 4. Apskaita, finansai ir auditas; 5. Sveikata, sveikatinimas ir sveika gyvensena; 6. Lietuvių ir užsienio kalbos; 7. Aptarnavimo / socialinių paslaugų teikimas.

Klaipėdos miesto gyventojams, darbdaviams ir socialiniams partneriams labiausiai priimtinos yra aktyvios ir trumpalaikės mokymosi formos: seminarai, konferencijos, savarankiškas tikslinis mokymasis, neakivaizdinis / nuotolinis mokymasis. Ilgalaikės mokymosi formos (formalios mokymų programos iki 3 metų) bei intensyvaus mokymosi reikalaujantys ir ilgiau trunkantys kursai (dieniniai, vakariniai ir kt.) yra mažiausiai priimtinos mokymosi formos. Gyventojų grupės respondentai populiariausiomis mokymosi vietomis įvardino formalaus mokymosi institucijas (mokykla, universitetas, kolegija, mokymosi centras), darbovietes, asmeninę aplinką ir viešąsias erdves. Darbdaviams priimtiniausia mokymosi vieta yra darbovietė, o socialiniams partneriams – Klaipėdos miesto viešosios erdvės (bibliotekos, muziejai, koncertų salės). Abiem šioms respondentų grupėms taip pat priimtinos formalios mokymosi institucijos, o mažiausiai priimtina – asmeninė aplinka / namai.

5. POREIKIS FORMALIZUOTI (PRIPAŽINTI) SAVIŠVIETOS BŪDU ĮGYTAS KOMPETENCIJAS

Tyrimo metu buvo svarbu išsiaiškinti, ar Klaipėdos miesto gyventojų grupės tyrimo dalyviai žino apie galimybes formalizuoti savarankiškai įgytas žinias. Respondentai turėjo tris teiginius apie formalizavimo vykdytojus, kainą ir trukmę įvertinti skalėje „nežinau“ – „žinau tiksliai“ (žr. 21 lentelę).

21 lentelė. Gyventojų atsakymų į klausimą, apie galimybę savarankiškai įgytas žinias formalizuoti, pasiskirstymas procentais

Eil. Nr.	Kriterijus	Nežinau	Kažką girdėjau	Žinau	Žinau tiksliai
1.	Žino kas tai daro (institucijos, įstaigos)	**49,0**	**19,2**	21,3	5,9
2.	Kiek tai kainuoja (kaina)	**61,8**	**12,2**	15,3	3,6
3.	Kiek trunka (procesas)	**62,4**	**12,0**	13,5	4,2

Gauti rezultatai leidžia daryti išvadą, jog vidutiniškai apie 50 proc. Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentų nežino apie galimybę formalizuoti savarankiškai įgytas žinias. Atitinkamai 49,0 proc. respondentų nežino, o 19,2 proc. yra tik kažką girdėję apie tai, kokios institucijos gali formalizuoti savarankiškai įgytas žinias, 61,8 proc. apklaustųjų tyrimo dalyvių nežino, o 12,2 proc. yra tik kažką girdėję apie tai, kiek kainuoja savarankiškai įgytų žinių formalizavimo procesas bei 62,4 proc. apklaustųjų tyrimo dalyvių nežino, o 12,0 proc. yra tik kažką girdėję apie tai, kiek trunka minėtas procesas.

Tyrime siekta įvertinti, ar Klaipėdos miesto darbdaviai ir socialinių organizacijų vadovai žino apie galimybes savarankiškai įgytas žinias, įgūdžius ir kompetencijas formalizuoti. Respondentai turėjo tris teiginius apie formalizavimo vykdytojus, kainą ir trukmę įvertinti skalėje „nežinau“ – „žinau tiksliai“. Darbdavių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 24 lentelėje, o socialinių partnerių grupės respondentų – 22 lentelėje.

22 lentelė. Darbdavių atsakymų į klausimą, apie galimybę savarankiškai įgytas žinias formalizuoti, pasiskirstymas procentais

Eil. Nr.	Kriterijus	Nežinau	Kažką girdėjau	Žinau	Žinau tiksliai
1.	Žino kas tai daro (institucijos, įstaigos)	**41,5**	**25,2**	25,2	8,0
2.	Kiek tai kainuoja (kaina)	**65,6**	**16,3**	13,9	4,2
3.	Kiek trunka (procesas)	**65,6**	**16,0**	14,8	3,6

Remiantis tyrimo rezultatais (žr. 22 lentelę) galima teigti, kad net 41,5 proc. darbdavių grupės respondentų apie savarankiškai įgytų žinių formalizavimą nėra girdėję ir nežino, kokios institucijos jį atlieka. Dar po ketvirtadalį šios grupės respondentų yra kažką apie tai girdėję (25,2 proc.) arba žino kas tai daro (25,2 proc.). Mažuma apklaustųjų darbdavių žino tiksliai kas atlieka savarankiškai įgytų žinių formalizavimą (8 proc.). Dar daugiau darbdavių nežino savarankiškai įgytų žinių formalizavimo kainos (65,6 proc.) ir trukmės (65,6 proc.). Kažką girdėję apie šiuos formalizavimo aspektus yra apie 16 proc. darbdavių grupės respondentų, o žino arba žino tiksliai – kiek daugiau nei 18 proc.

23 lentelė. Socialinių partnerių atsakymų į klausimą, apie galimybę savarankiškai įgytas žinias formalizuoti, pasiskirstymas procentais

Eil. Nr.	Kriterijus	Nežinau	Kažką girdėjau	Žinau	Žinau tiksliai
1.	Žino kas tai daro (institucijos, įstaigos)	46,9	31,3	15,6	6,3
2.	Kiek tai kainuoja (kaina)	78,1	12,5	6,3	3,1
3.	Kiek trunka (procesas)	71,9	12,5	15,6	0

Analizė parodė (žr. 23 lentelę), kad dar mažiau socialinių partnerių žino apie savarankiškai įgytų žinių formalizavimą. Net 46,9 proc. socialinių partnerių grupės respondentų apie savarankiškai įgytų žinių formalizavimą nėra girdėję ir nežino, kokios institucijos jį atlieka. 31,3 proc. respondentų yra kažką apie tai girdėję arba žino kas tai daro (15,6,2 proc.). Mažuma apklaustųjų žino tiksliai kas atlieka savarankiškai įgytų žinių formalizavimą (6,3 proc.). Dar daugiau socialinių partnerių nežino savarankiškai įgytų žinių formalizavimo kainos (78,1 proc.) ir trukmės (71,9 proc.). Kažką girdėję apie šiuos formalizavimo aspektus yra apie 12,5 proc. respondentų. Apibendrinant savarankiškai įgytų žinių formalizavimo analizę galima konstatuoti, kad tik apytiksliai pusė apklaustųjų darbdavių ir socialinių partnerių žino, kokios institucijos gali formalizuoti savarankiškai įgytas žinias. Dar mažiau apklaustųjų žino formalizavimo kainą ir procesą.

Išanalizavus Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentų atsakymus (žr. 34 paveikslą) nustatyta, kad yra didelis poreikis, jog savarankiškai įgytos žinios ir įgūdžiai būtų pripažinti formaliuoju būdu, t.y. išduodant kompetenciją patvirtinantį dokumentą (pažymėjimą, leidimą ir kt.) (68,7 proc.).

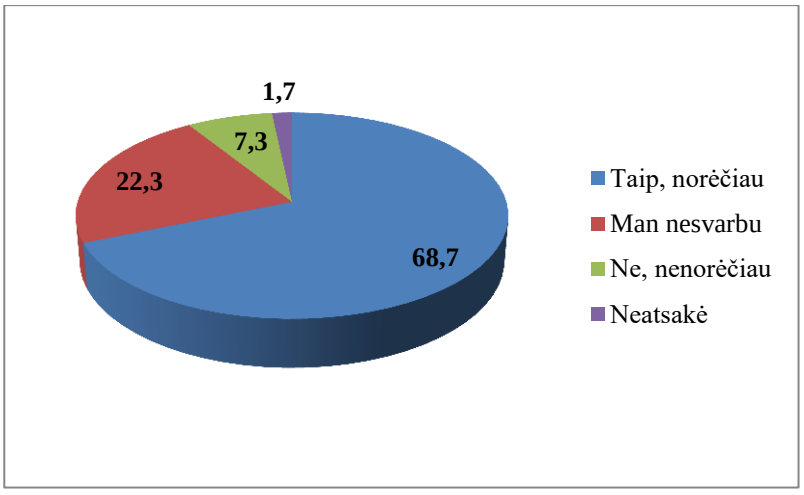

34 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą ar pageidautų, kad savarankiškai įgytos žinios būtų pripažintos formaliuoju būdu pasiskirstymas procentais

Papildoma analizė atskleidė, kad minėtas poreikis egzistuoja tarp skirtingo amžiaus grupių ir išsilavinimo respondentų (žr. 24 lentelę).

24 lentelė. Savarankiškai įgytų žinių formalizavimo poreikio sąsajos su respondentų amžiaus ir išsilavinimo kriterijais

Teiginys	Amžiaus grupės (metai)			Išsilavinimas		
	18-29 m.	30-62 m.	63 m. ir daugiau	Bendrojo ugdymo	Profesinis/ aukštesnysis	Aukštasis
Ne, nenorėčiau	3,8%	4,7 %	21,8%	14,6 %	12,1 %	3,8%
Man nesvarbu	12 %	21,5%	40,3%	26,2%	28 %	19,2 %
Taip, norėčiau	**81,5 %**	72,9%	**34,7%**	57,3 %	57,1%	76,1 %

Gauti duomenys rodo (žr. 24 lentelę), kad didžiausią poreikį formalizuoti savarankiškai įgytas žinias bei įgūdžius turi 18-29 metų tyrimo dalyviai (81,5 proc.). 63 metų ir vyresni respondentai tokį poreikį išreiškė tik kas trečias apklaustasis (34,7 proc.). Galima daryti prielaidą, jog savarankiškai įgytų žinių formalizavimas aktualus darbingo amžiaus asmenims ir galėtų būti vertinamas kaip galimybė sėkmingiau įsitvirtinti arba išlikti darbo rinkoje.

Apibendrinant 12 paveiksle, 22 ir 23 lentelėse esančius duomenis nustatyta, kad yra poreikis, jog savarankiškai įgytos žinios ir įgūdžiai būtų pripažinti formaliuoju būdu, tačiau to pageidaujantys respondentai daugeliu atveju neturi reikiamos informacijos, kokios institucijos, už kokią kainą ir per kiek laiko gali formalizuoti savarankiškai įgytas žinias.

Anketoje darbdavių ir socialinių partnerių buvo klausiama, ar jie pageidautų, kad darbuotojų ir narių savarankiškai įgytos žinios būtų formalizuotos (pripažintos). Darbdavių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 35 paveiksle, o socialinių partnerių grupės respondentų –
36 paveiksle.

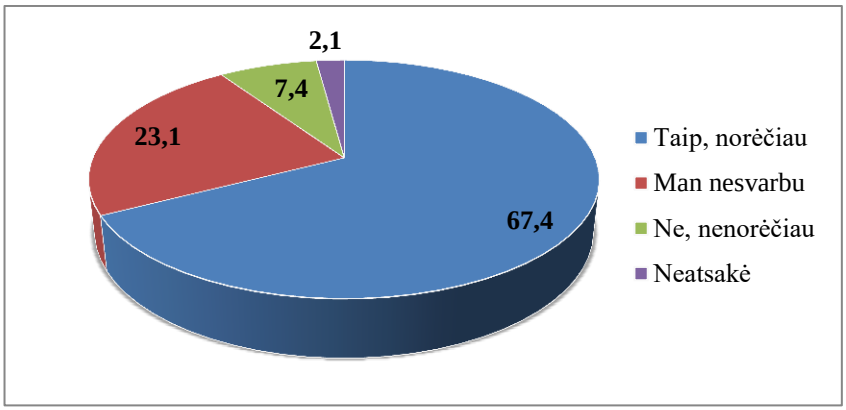

35 pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą, ar jie pageidautų, kad darbuotojų savarankiškai įgytos žinios būtų pripažintos, pasiskirstymas procentais

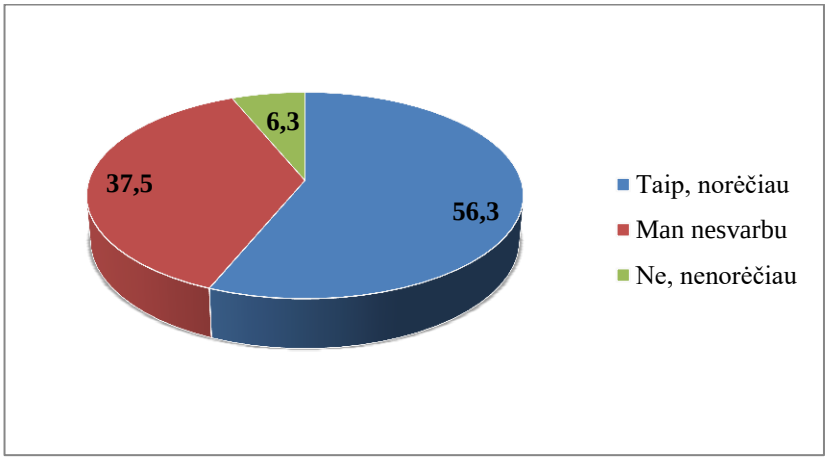

36 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą, ar jie pageidautų, kad darbuotojų savarankiškai įgytos žinios būtų pripažintos, pasiskirstymas procentais

Tyrime atskleista (žr. 35 paveikslą), kad net 67,4 proc. darbdavių grupės respondentų pageidautų, kad jų darbuotojų savarankiškai įgytos žinios būtų formalizuotos. Dar 23,1 proc. respondentų nėra svarbu, kad darbuotojų žinios būtų formalizuotos. Tik 7,4 proc. nurodė, kad jie nepageidauja, kad darbuotojų savarankiškai įgytos žinios būtų pripažintos. Panašią nuomonę išreiškė ir socialiniai partneriai (žr. 36 paveikslą): 56,3 proc. pageidautų, kad narių savarankiškai įgytos žinios būtų formalizuotos, 37,5 proc. – pasirinko atsakymo variantą „man nesvarbu“, tik 6,3 proc. socialinių partnerių grupės respondentų nurodė, kad jie nepageidautų, kad jų narių savarankiškai įgytos žinios būtų formalizuotos. Apibendrinant tyrimo dalyvių nuomones, galima konstatuoti, kad daugiau nei 60 proc. darbdavių ir socialinių partnerių pageidauja, kad jų darbuotojų ir narių savarankiškai įgytos žinios būtų pripažintos / formalizuotos.

Apibendrinant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų formalizavimo aspekto tyrimą galima konstatuoti, kad apie 50 proc. Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentų nežino apie galimybę formalizuoti savarankiškai įgytas žinias (dar ketvirtadalis yra tik kažką girdėję). Tik apytiksliai pusė apklaustųjų darbdavių ir socialinių partnerių žino, kokios institucijos gali formalizuoti savarankiškai įgytas žinias. Apie formalizavimo proceso trukmę ir kainą žino dar mažesnė apklaustųjų dalis. Tyrimo rezultatai rodo, kad yra didelis poreikis, jog savarankiškai įgytos žinios ir įgūdžiai būtų pripažinti formaliuoju būdu, t.y. išduodant kompetenciją patvirtinantį dokumentą (pažymėjimą, leidimą ir kt.) (68,7 proc. gyventojų, 67,4 proc. darbdavių, 56,3 proc. socialinių partnerių). Didžiausią poreikį formalizuoti savarankiškai įgytas žinias bei įgūdžius turi 18-29 metų tyrimo dalyviai (81,5 proc.). Galima daryti prielaidą, jog savarankiškai įgytų žinių formalizavimas aktualus darbingo amžiaus asmenims ir galėtų būti vertinamas kaip galimybė sėkmingiau įsitvirtinti arba išlikti darbo rinkoje. Apibendrinant tyrimo duomenis nustatyta, kad yra poreikis, jog savarankiškai įgytos žinios ir įgūdžiai būtų pripažinti formaliuoju būdu, tačiau to pageidaujantys respondentai daugeliu atveju neturi reikiamos informacijos, kokios institucijos, už kokią kainą ir per kiek laiko gali formalizuoti savarankiškai įgytas žinias. Įvertinus Klaipėdos miesto gyventojų poreikį formalizuoti savarankiškai įgytą kompetenciją, galima daryti prielaidą, jog viešojoje erdvėje teikiant išsamią ir prieinamą informaciją apie formaliojo žinių pripažinimo galimybes ir žinių formalizavimo teisę turinčias institucijas, būtų skatinama gyventojų motyvacija dalyvauti neformalaus švietimo ir tęstinio mokymosi veikloje.

6. INFORMACIJOS APIE NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMĄ IR TĘSTINĮ MOKYMĄSI GAVIMO PRIEMONĖS IR KONSULTAVIMASIS

Tyrimo dalyvių buvo prašoma nurodyti šaltinius, iš kurių gaunama informacija apie įvairius mokymus (žr. 37 paveikslą). Taip pat šis klausimas buvo susietas su respondentų amžiaus kriterijumi (žr. 13 lentelę).

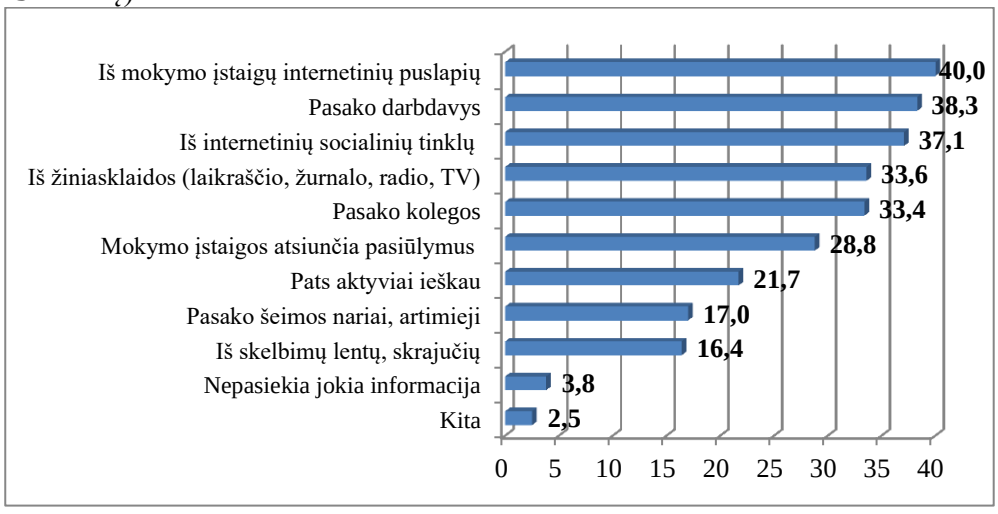

37 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą iš kur gauna informacijos apie įvairius mokymus pasiskirstymas procentais

Gauti atsakymai rodo (žr. 37 paveikslą), jog yra populiarūs skirtingi informacijos apie įvairius mokymus gavimo šaltiniai. Informaciją apie mokymus respondentai gauna darbo vietoje (ja pasidalina darbdavys – 38,3 proc., kolegos – 33,4 proc.); patys aktyviai ieško internetinėje erdvėje (socialiniuose tinkluose – 37,1 proc., organizacijų, teikiančių mokymo paslaugas tinklapiuose – 40,0 proc.) bei žiniasklaidoje (33,6 proc.). Mažiausiai populiarus informacijos apie įvairius mokymus gavimo šaltinis – tai skelbimo lentos ir skrajutės (16,4 proc.). tyrimo metu taip pat nustatyta, kad 3,8 proc. Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentų apskritai jokia informacija apie įvairius mokymus jokiais sklaidos šaltiniais nepasiekia. Tokią situaciją esant dažniausiai nurodė 63 metų ir vyresni respondentai (žr. 25 lentelę).

25 lentelė. Informacijos apie mokymus šaltinių ir respondentų amžiaus sąsajos

Informacijos šaltiniai	Respondentų amžiaus grupės		
	18-29 m.	**30-62 m.**	**63 m. ir daugiau**
Mokymų paslaugas teikiančių įstaigų internetiniai puslapiai	52,7%	42,5%	12,9%
Internetiniai socialiniai tinklai	**66,8%**	66,8%	12,1%
Šeimos nariai, artimieji	20,7%	13,0%	**26,6%**
Žiniasklaidos kanalai	39,7%	28,0%	**45,2%**
Kolegų rekomendacijos	35,9%	**38,3%**	12,9%
Darbdavio rekomendacijos	31,5%	**49,4%**	8,9%
Skelbimai, skrajutės	20,1%	15,7%	13,7%
Nepasiekia jokia informacija	1,1%	3,1%	**10,5%**
Elektroniniu paštu mokymo įstaigų atsiųsta informacija	**29,9%**	**34,2%**	7,3%
Asmeninė paieška	21,2%	24,6%	12,1%

Gauti rezultatai (žr. 25 lentelę) leidžia daryti prielaidą, jog vienas veiksmingiausių būdų informuoti gyventojus apie neformalaus suaugusiųjų švietimo galimybes yra informacijos apie mokymus bei mokymų paslaugas teikiančių įstaigų pasiūlą talpinimas internetinėje erdvėje. Duomenys rodo, kad jaunimo amžiaus grupės respondentai intensyviausiai naudojasi internetiniais šaltiniais, daugiau kaip pusė 18-29 metų respondentų (66,8 proc.) aktyviai informacijos ieško socialiniuose tinkluose. Rezultatai rodo, kad mokymosi įstaigų atsiųsti pasiūlymai apie organizuojamus mokymus elektroniniu paštu pasiekia beveik trečdalį (29,9 proc.) 18-29 metų ir (34,2 proc.) 30-62 metų respondentų. Nemaža dalis 30-62 metų amžiaus respondentų informaciją apie mokymus gauna darbe: 49,4 proc. - iš darbdavio, 38,3 proc. – iš kolegų. Informacija apie mokymosi galimybes bei paslaugas, kuri yra pateikiama įvairiose žiniasklaidos priemonėse (laikraščiuose, žurnaluose, radijuje, televizijoje), aktualiausia 63 metų ir vyresnio mažiaus respondentų grupėje, kadangi jie mažiau naudojasi naujausiomis informacinėmis technologijomis. Šios amžiaus grupės asmenims reikšmingas informacijos šaltinis yra šeimos narių ir artimų žmonių perduodama informacija (26,6 proc.). Reikia pažymėti, kad respondentai yra suinteresuoti mokytis ir savarankiškai ieško informacijos apie mokymų pasiūlą.

Tyrimu siekta nustatyti iš kokių šaltinių darbdaviai ir socialiniai partneriai gauna informaciją apie mokymus. Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus iš įvardintų dešimties arba / ir įrašyti savo, todėl bendra procentinė išraiška yra didesnė nei 100 proc. Darbdavių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 38 paveiksle, o socialinių partnerių grupės respondentų – 39 paveiksle.

Tyrimo rezultatai (žr. 38 paveikslą) rodo, kad mokymus vykdančios organizacijos pačios yra labai aktyvios skleisdamos informaciją apie vykdomus mokymus: 69,7 proc. darbdavių grupės respondentų mokymų įstaigos atsiunčia pasiūlymus e. paštu, dar 63,5 proc. respondentų informaciją susiranda mokymo įstaigų internetiniuose puslapiuose. Taip pat galima pastebėti, kad darbdaviai ir patys aktyviai ieško tokios informacijos (34,7 proc.). Dar 29,7 proc. šios grupės respondentų informacija apie siūlomus mokymus pasiekia per internetinius socialinius tinklus. Taip pat ir

kolegos (28,8 proc.) bei darbdavys (20,5 proc.) yra pakankamai aktyvūs dalinantis informacija apie aktualius mokymus. Žiniasklaidos priemonėse informaciją apie mokymus randa ketvirtadalis (25,2 proc.) darbdavių grupės respondentų. Tik 2,4 proc. šios grupės respondentų teigia, kad jų nepasiekia jokia informacija apie mokymus. Pasirinkę atsakymo variantą „kita“ nurodė, kad gauna informacijos iš asociacijų bei įmonių, suinteresuotų savo produkcijos pristatymu.

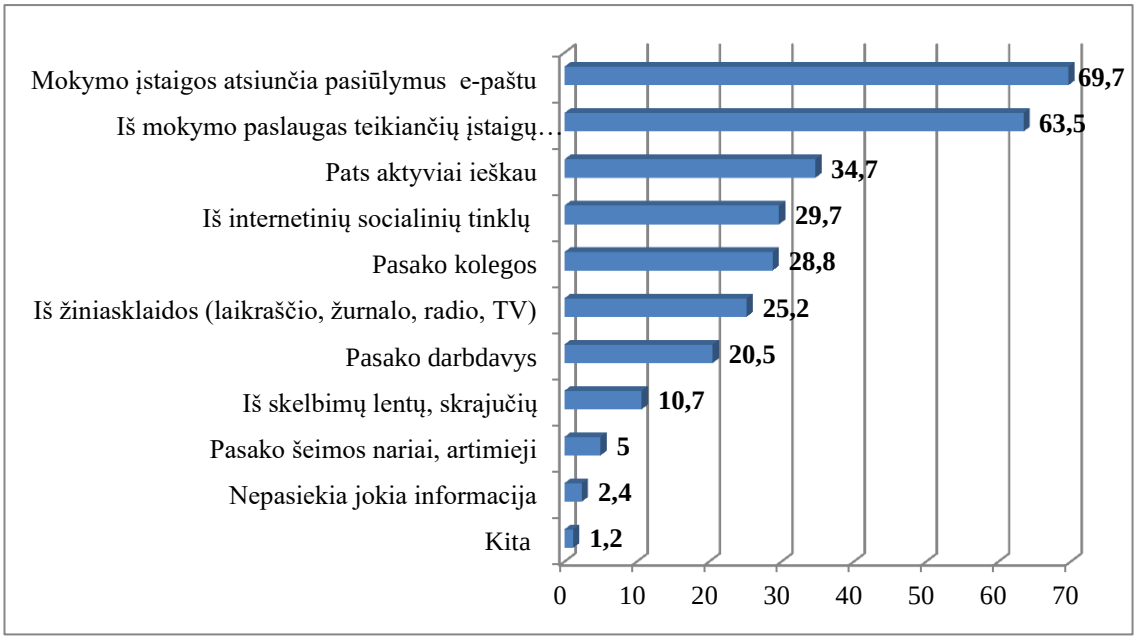

38 pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą, iš kur gauna informacijos apie mokymus, pasiskirstymas procentais

Koreliacijos analizė atskleidė statistiškai reikšmingus skirtumus tarp įmonės veiklos srities ir informacijos apie mokymus šaltinių (žr. 26 lentelę). Atskleista, kad švietimo, sveikatos, viešąjį sektorius atstovaujantys darbdavių grupės respondentai statistiškai reikšmingai dažniau ieško informacijos mokymo įstaigų internetiniuose puslapiuose (p=0,000), gauna informacijos iš savo darbdavių (p=0,003), patys aktyviai ieško (p=0,000). Nustatyta, kad statistiškai reikšmingai (p=0,001) aktyvesni yra respondentai iš stambių įmonių. Be to, stambiose įmonėse darbdaviai dažniau perduoda informaciją apie mokymus.

26 lentelė. Įmonės veiklos srities ir informacijos apie mokymus šaltinių sąsajos

Įmonės veiklos sritis	Mokymų kryptis	Procentinis rodiklis*	p reikšmė
Žemės ūkis, pramonė, statyba, transportas	-	-	-
Prekyba, aptarnavimas, IT, finansai, kt. paslaugos	-	-	-
Švietimas, sveikata, valdymas ir administravimas, pramogos ir sportas	Iš mokymo paslaugas teikiančių įstaigų internetinių puslapių	83,5%	0,000
	Pasako darbdavys	32,9%	0,003
	Pats aktyviai ieškau	49,4%	0,004

* nuo šios grupės respondentų skaičiaus

Socialinių partnerių grupės respondentai (žr. 39 paveikslą) teigia, kad dažniausiai informaciją apie mokymus jiems atsiunčia mokymo įstaigos (56,3 proc.). Pastebėtina, kad šioje respondentų grupėje kolegos (56,3 proc.) yra labai aktyvūs dalinantis informacija apie aktualius mokymus. Kiti populiariausi atsakymų variantai rodo, kad socialiniai partneriai yra labai aktyvūs ieškodami ir priimdami tokią informaciją iš įvairių šaltinių: iš mokymo įstaigų internetinių puslapių (40,6 proc.), patys aktyviai ieško (40,6 proc.), internetiniuose socialiniuose tinkluose (40,6 proc.),

žiniasklaidos priemonėse (40,6 proc.). Tik 3,1 proc. šios grupės respondentų teigia, kad jų nepasiekia jokia informacija apie mokymus.

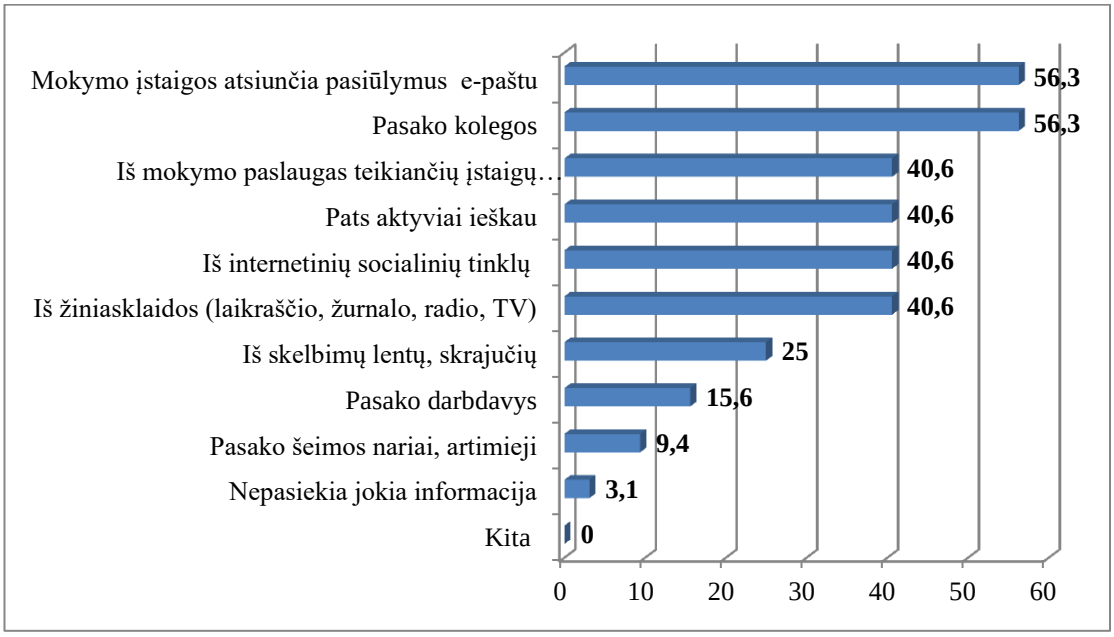

39 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą, iš kur gauna informacijos apie mokymus, pasiskirstymas procentais

Apibendrinant analizę galima teigti, kad darbdaviai ir socialiniai partneriai daugiausia informacijos apie mokymus gauna iš mokymo įstaigų per e. paštą (daugiau nei 60 proc. respondentų). Tačiau abi šios grupės yra labai aktyvios pačios ieškodamos informacijos mokymo įstaigų internetiniuose puslapiuose, priimdamos ją iš kolegų ir darbdavių, internetinių socialinių tinklapių, žiniasklaidos priemonių.

Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentų buvo klausiama, su kuo jie konsultuojasi spręsdami apie dalyvavimą mokymuose. Atsakymai pavaizduoti 40 paveiksle.

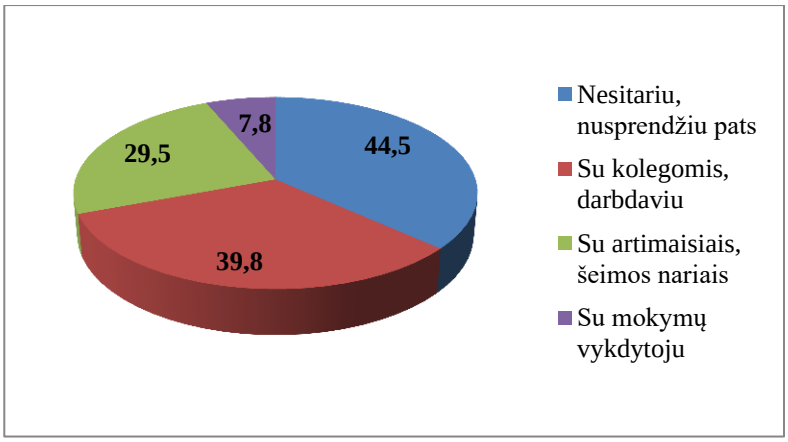

40 pav. Gyventojų grupės respondentų atsakymų į klausimą, su kuo jie tariasi rinkdamiesi mokymus, pasiskirstymas procentais

Didžioji dalis tyrimo dalyvių nurodė, kad didžiausią įtaką priimant sprendimą mokytis turi asmeninė nuomonė bei motyvacija (44,5 proc.), taip pat darbdavio ir kolegų rekomendacijos (39,8 proc.). 29,5 proc. respondentų konsultuojasi su artimaisiais, o 7,8 proc. apklaustų asmenų atsižvelgia į mokymų vykdytojų rekomendacijas.

Analizuojant respondentų pasirinkimą, su kuo konsultuotis renkantis mokymus pagal amžiaus grupes, rezultatai rodo, jog beveik pusė (46,7 proc.) 18-29 metų amžiaus respondentų dėl

dalyvavimų mokymuose tariasi su šeimos nariais. Tuo tarpu į artimų žmonių nuomonę atsižvelgia 21,7 proc. 30-62 metų respondentų ir 31,5 proc. 63 metų ir vyresnių respondentų. Net pusė (51,0 proc.) 30-62 amžiaus apklaustųjų nurodė, jog spręsdami, ar dalyvaus mokymuose, konsultuojasi su darbdaviu ir kolegomis, 18-29 metų respondentų grupėje tai daro trečdalis (32,1 proc.), 63 metų ir vyresnių respondentų grupėje – 11,3 proc. Mokymų vadovus pasirinko 9,8 proc. jaunimo grupei priskiriamų respondentų, vidutinio amžiaus grupėje – 8,1 proc. ir 4 procentai vyresnio amžiaus tyrimo dalyvių. 38,6 proc. 18-29 metų respondentai dėl dalyvavimo mokymuose priima sprendimą savarankiškai, žymiai didesnė apklaustųjų dalis 30-62 metų amžiaus grupėje (42,7 proc.) ir daugiau kaip pusė vyresnio amžiaus respondentų (60,5 proc.) su niekuo nesitaria ir dalyvavimas mokymuose yra jų individualus sprendimas.

Tyrimu siekta nustatyti, su kuo darbdaviai ir socialiniai partneriai tariasi rinkdamiesi mokymus. Darbdavių grupės respondentų atsakymų pasiskirstymas pateiktas 41 paveiksle, o socialinių partnerių grupės respondentų – 42 paveiksle.

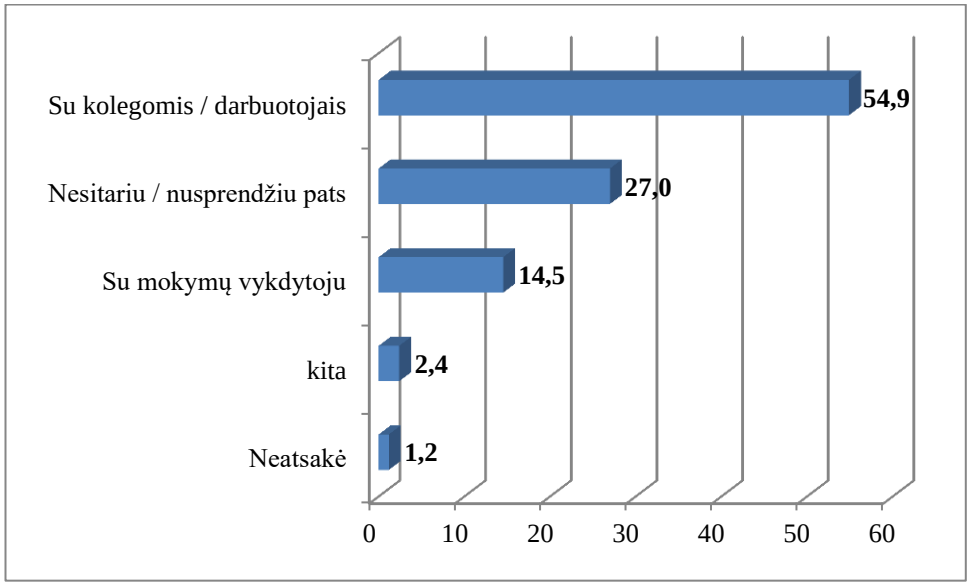

41 pav. Darbdavių grupės respondentų atsakymų į klausimą, su kuo tariasi rinkdamiesi mokymus, pasiskirstymas procentais

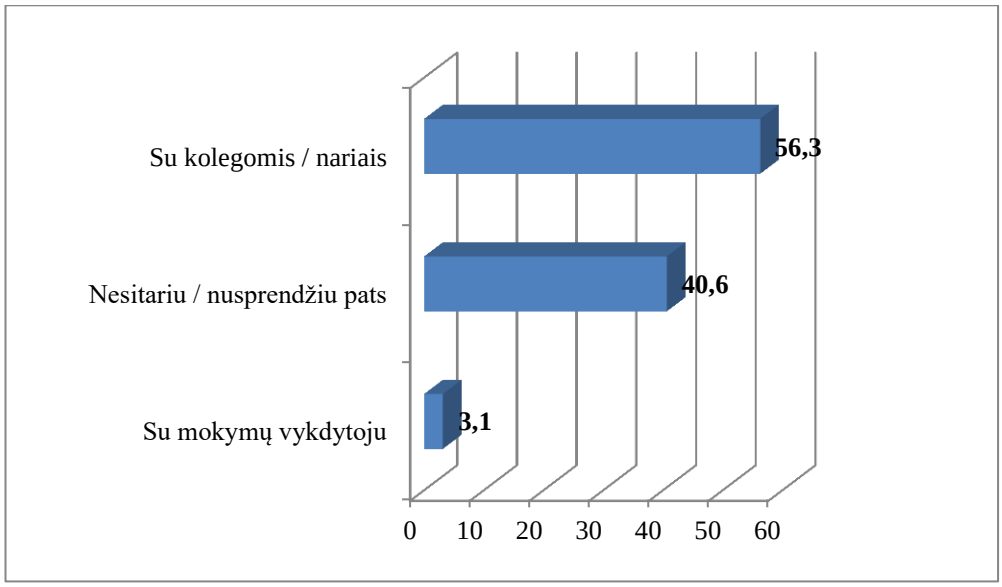

42 pav. Socialinių partnerių grupės respondentų atsakymų į klausimą, su kuo tariasi rinkdamiesi mokymus, pasiskirstymas procentais

Ištirta (žr. 41 paveikslą), kad dažniausiai darbdavių grupės respondentai tariasi su kolegomis ir darbuotojais (54,9 proc.). Dar 14,5 proc. tiriamųjų nurodė, kad pasitaria su mokymų vykdytoju. Tačiau daugiau nei ketvirtadalis respondentų (27,0 proc.) sprendimą priima patys. Socialinių partnerių respondentų grupėje atsakymai pasiskirstė panašiai (žr. 42 paveikslą): 56,3 proc. respondentų prieš priimdami sprendimus dėl mokymų tariasi su kolegomis ir / ar nariais, o 40,6 proc. respondentų nusprendžia patys, nesitarę. Šioje grupėje respondentų mažuma (3,1 proc.) nurodė, kad tariasi su mokymų vykdytoju.

Apibendrinant informacijos apie mokymus šaltinių analizę galima teigti, kad jog informavimo priemonės yra diferencijuotos atsižvelgiant į skirtingas gyventojų amžiaus grupes ir respondentų gebėjimus naudotis informacijos šaltiniais. Vienas veiksmingiausių gyventojų informavimo apie neformalaus suaugusiųjų švietimo galimybes ir mokymo paslaugas būdų yra šios informacijos sklaida internetinėse svetainėse ir socialiniuose tinkluose. Duomenys rodo, kad daugiau kaip pusė 18-29 metų respondentų (66,8 proc.) aktyviai informacijos ieško socialiniuose tinkluose. Tyrimo rezultatai atskleidė, jog gana efektyvus gyventojų informavimo būdas yra mokymo paslaugas teikiančių įstaigų elektroniniu paštu siunčiami pasiūlymai. Tokiu būdu apie organizuojamus mokymus sužino beveik trečdalis 18-29 metų ir 30-62 metų respondentų. Kaip svarbų informacijos šaltinį apie neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymo renginius respondentai nurodo darbovietę: beveik pusę 30-62 metų amžiaus respondentų apie mokymus informuoja darbdavys, kolegos. Vyresnius nei 63 metų amžiaus asmenis sunkiausiai pasiekia informacija, kuri yra skleidžiama internetinėje erdvėje, todėl priemonės apie galimybes dalyvauti neformalaus švietimo ir tęstinio mokymo procese turėtų būti parenkamos ir platinamos tais informaciniais kanalais, kurie yra priimtini šios grupės gyventojams (reklama bei šviečiamosios laidos radijuje, televizijoje ar straipsniai laikraščiuose bei žurnaluose, padalomoji vaizdinė medžiaga (skrajutės, bukletai, plakatai)). Ištirta, kad darbdaviai (69,7 proc.) ir socialiniai partneriai (56,3 proc.) daugiausia informacijos apie mokymus gauna iš mokymo įstaigų per e. paštą. Tačiau abi šios grupės yra labai aktyvios pačios ieškodamos informacijos mokymo įstaigų internetiniuose puslapiuose, priimdamos ją iš kolegų ir darbdavių, internetinių socialinių tinklapių, žiniasklaidos priemonių. Tik 2,4 proc. darbdavių respondentų ir 3,1 proc. socialinių partnerių grupės respondentų teigia, kad jų nepasiekia jokia informacija apie mokymus. Darbdaviai ir socialiniai partneriai prieš priimdami sprendimus dėl mokymų dažniausiai tariasi su savo kolegomis, darbuotojais / nariais (apie 55 proc. respondentų) arba priima sprendimus patys, su niekuo nesitardami (apie 33,0 proc. respondentų).

7. TYRIMO IŠVADOS IR ATSKLESTOS PROBLEMINĖS NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI SRITYS

1. Apibendrinant dalyvavimo analizę galima teigti, kad per paskutinius dvejus metus apie 42,5 proc. klaipėdiečių nedalyvavo neformaliajame švietime ir tęstiniame mokymesi (taip, kaip tai apibūdina Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas). Tačiau dalis šių respondentų nurodė, kad nurodė, kad jie mokėsi (mokosi) savarankiškai. 19,1 proc. darbdavių ir net 28,1 proc. socialinių partnerių neorganizavo jokių mokymų per paskutinius dvejus metus. Mokymuose dalyvavę ir juos organizavę respondentai nurodė, kad dažniausiai mokymus vykdė formalaus švietimo įstaigos, darbdavys, privataus kapitalo įmonės ir neformalaus švietimo įstaigos. Per pastaruosius du metus klaipėdiečiai daugiausia dalyvavo psichologijos, savirealizacijos, saviugdos, verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo, kompiuterinio raštingumo, apskaitos, buhalterinės apskaitos ir finansų, sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos mokymuose. Taip pat Klaipėdos miesto gyventojai aktyviai domėjosi pedagogika, sportu / šokiais bei mokėsi vairuoti. Atskleista, kad vyresni iš aktyvios darbinės veiklos pasitraukę klaipėdiečiai mažiau dalyvauja įvairių krypčių mokymuose ar panašiose veiklose. Taigi 63 m. ir vyresniems klaipėdiečiams ypač reikalinga neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugų pasiūla. Atskleista, jog kuo aukštesnis respondento išsilavinimas, tuo mažesnė nedalyvavimo mokymuose procentinė raiška, t. y. tuo aktyvesnis dalyvavimas mokymuose. Manytina, kad žemesnį išsilavinimą turintys žmonės mažiau dalyvauja mokymuose dėl blogos patirties, motyvacijos stokos, arba įpročio mokytis neturėjimo.

Gyventojų grupės respondentai nurodė, kad didžiausia kliūtis mokytis, arba sunkumas, kylantis mokymosi metu yra lėšų trūkumas. O jauniausia klaipėdiečių respondentų grupė pažymėjo, kad trūksta motyvacijos mokytis, neskatina (nesudaro sąlygų) darbdavys. Tyrimas atskleidė, kad Klaipėdos miesto įmonių ir socialinių organizacijų vadovai nėra labai aktyvūs planuodami savo darbuotojų / narių neformalų mokymą: tik kiek daugiau nei ketvirtadalis respondentų pažymėjo, kad jų įmonėse rengiamas detalus, darbuotojų mokymo planas, kuriame stengiamasi apimti visas darbuotojų grupes, o daugelyje įmonių planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas, t. y. privalomas darbuotojų mokymas arba tik tam tikros dalies darbuotojų mokymas. Beveik penktadalis respondentų nurodė, kad jų įmonėje darbuotojų mokymas iš viso nėra planuojamas. Nustatyta, kad dažniausiai mikro įmonėse (44,8 proc.) ir mažose įmonėse (39,3 proc.) planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas darbuotojų mokymas. Šiose dvejose įmonių grupėse taip pat dažniausiai darbuotojų mokymo planai nėra rengiami iš viso (mikro įmonėse – 31,4 proc., mažose įmonėse – 17,9 proc.). Tuo tarpu vidutinėse ir stambiose įmonėse darbuotojų mokymas yra planingesnis ir aktyvesnis. Socialinių partnerių organizacijose narių mokymas planuojamas dar rečiau: 40,6 proc. organizacijų vadovų nurodė, kad planuoja tik dalies aktyviausių narių mokymą, o net 53,1 proc. savo narių mokymo neplanuoja. Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentai nurodė, kad už mokymus moka iš dviejų pagrindinių šaltinių: iš asmeninių (39,5 proc.) ir darbdavių (36,2 proc.) lėšų. Apie trečdalis respondentų nurodė, kad mokymuisi, susijusiam su profesija ar asmeniniais interesais negali skirti lėšų iš viso. Mažiau nei 30 proc. respondentų nurodė, galintys skirti iki 100 eurų per metus. Net 57,4 proc. darbdavių grupės respondentų nurodė, kad jų įmonėse darbuotojų mokymas arba nefinansuojamas arba finansuojamas minimaliai, apmokant įstatymų reglamentuojamus mokymus. Socialinių partnerių organizacijose narių mokymas finansuojamas dar mažiau: net 56,2 proc. socialinių partnerių nurodė, kad jų organizacijose narių mokymas nėra finansuojamas. Nustatyta, kad vykdydami mokymus dažniausiai darbdaviai savo darbuotojų mokymus finansuoja savo įmonių lėšomis (75,1 proc.) ir darbuotojų asmeninėmis lėšomis (19,3 proc.). Vidutinio dydžio įmonės dažniau pasinaudodavo valstybės ar savivaldybės lėšomis, o stambios įmonės – ES / struktūrinių fondų lėšomis. Mokymus vykdę socialiniai partneriai dažniausiai juos finansavo organizacijos lėšomis (28,1 proc.), valstybės / savivaldybės lėšomis (15,6 proc.).

2. Apibendrinant Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių požiūrį į neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi galima pateikti kelias pagrindines išvadas. Klaipėdiečių požiūrio į mokymąsi analizė parodė, kad mokymasis yra labiau siejamas su asmeninių interesų tenkinimu, nei profesionalumo didinimu. Gyventojai pakankamai įvairiai vertina mokymų patirtį, tačiau didžioji dalis gyventojų grupės respondentų dalyvavimo mokymuose patirtį vertino geriau nei vidutiniškai, t. y. įgyta patirtis yra teigiama. Visumoje darbdavių grupės respondentai teigiamai žiūri į mokymąsi mano, kad mokymas(is) sukuria darbuotojams profesinės karjeros galimybes ir taip padeda jiems įsitvirtinti įmonėje / įstaigoje, bei, kad mokymas(is) padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius. Valstybiniam sektoriui priklausančių įmonių vadovai (darbdaviai), labiau nei privačiam sektoriui priklausančių įmonių vadovai pritarė teiginiams, kad mokymas(is) yra gera motyvavimo priemonė, kad besimokantys darbuotojai dirba našiau ir kokybiškiau, kad mokymasis padeda tobulinti darbo organizavimą ir kt. Mikro ir mažų įmonių respondentai išreiškė mažesnį pritarimą teiginiams, taigi jų požiūris į mokymą yra kiek mažiau teigiamas (vidutinis). Socialinių partnerių grupės respondentai išreiškė stiprų pritarimą teiginiams, kad mokymasis padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius, padeda tobulėti organizacijai, yra gera narių motyvavimo priemonė. Vienas pagrindinių tyrimo tikslų buvo nustatyti, kokiose neformaliojo suaugusiųjų mokymo kryptyse respondentai pageidautų įgyti žinių. Apibendrinant analizę galima išskirti tokį klaipėdiečių pageidaujamų mokymų krypčių septintuką: 1. Psichologija, savirealizacija, saviugda; 2. Sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena; 3. Kompiuterinis (IT) raštingumas; 4. Verslumas, vadyba, ekonomikos pagrindai ir projektų rengimas; 5. Grožio procedūros ir paslaugos; 6. Sportas ir šokiai; 7. Maisto ruoša ir gamyba / Menas. Klaipėdiečių aktualiausių mokymų pasirinkimai yra susiję su jų amžiumi ir išsilavinimu. Tokie rezultatai leidžia teigti, kad respondentams yra svarbu psichologiškai ir fiziškai tobulinti save, tobulinti / atnaujinti

technologines žinias, kurios leidžia sėkmingiau integruotis į darbo rinką bei praplėsti komunikacijos galimybes. Kompiuterinio (IT) raštingumo mokymų krypties poreikis yra susijęs su aukštu technologijų naudojimo lygiu vykdant darbinę veiklą bei galimybe aktyviai dalyvauti socialiniame gyvenime. Apibendrinant darbdavių ir socialinių partnerių nuomones galima įvardinti tokį aktualiausių mokymų krypčių septintuką: 1. Verslumas, vadyba, ekonomika ir projektų rengimas; 2. Psichologija, savirealizacija ir saviugda; 3. Kompiuterinis raštingumas; 4. Apskaita, finansai ir auditas; 5. Sveikata, sveikatinimas ir sveika gyvensena; 6. Lietuvių ir užsienio kalbos; 7. Aptarnavimo / socialinių paslaugų teikimas.

Klaipėdos miesto gyventojams, darbdaviams ir socialiniams partneriams labiausiai priimtinos yra aktyvios ir trumpalaikės mokymosi formos: seminarai, konferencijos, savarankiškas tikslinis mokymasis, neakivaizdinis / nuotolinis mokymasis. Ilgalaikės mokymosi formos (formalios mokymų programos iki 3 metų) bei intensyvaus mokymosi reikalaujantys ir ilgiau trunkantys kursai (dieniniai, vakariniai ir kt.) yra mažiausiai priimtinos mokymosi formos. Gyventojų grupės respondentai populiariausiomis mokymosi vietomis įvardino formalaus mokymosi institucijas (mokykla, universitetas, kolegija, mokymosi centras), darbovietes, asmeninę aplinką ir viešąsias erdves. Darbdaviams priimtiniausia mokymosi vieta yra darbovietė, o socialiniams partneriams – Klaipėdos miesto viešosios erdvės (bibliotekos, muziejai, koncertų salės). Abiem šioms respondentų grupėms taip pat priimtinos formalios mokymosi institucijos, o mažiausiai priimtina – asmeninė aplinka / namai.

3. Apibendrinant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų formalizavimo aspekto tyrimą galima konstatuoti, kad apie 50 proc. Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentų nežino apie galimybę formalizuoti savarankiškai įgytas žinias (dar ketvirtadalis yra tik kažką girdėję). Tik apytiksliai pusė apklaustųjų darbdavių ir socialinių partnerių žino, kokios institucijos gali formalizuoti savarankiškai įgytas žinias. Apie formalizavimo proceso trukmę ir kainą žino dar mažesnė apklaustųjų dalis. Tyrimo rezultatai rodo, kad yra didelis poreikis, jog savarankiškai įgytos žinios ir įgūdžiai būtų pripažinti formaliuoju būdu, t. y., išduodant kompetenciją patvirtinantį dokumentą (68,7 proc. gyventojų, 67,4 proc. darbdavių, 56,3 proc. socialinių partnerių). Didžiausią poreikį formalizuoti savarankiškai įgytas žinias bei įgūdžius turi 18-29 metų tyrimo dalyviai (81,5 proc.). Galima daryti prielaidą, jog savarankiškai įgytų žinių formalizavimas aktualus darbingo amžiaus asmenims ir galėtų būti vertinamas kaip galimybė sėkmingiau įsitvirtinti arba išlikti darbo rinkoje. Apibendrinant tyrimo duomenis nustatyta, kad yra poreikis, jog savarankiškai įgytos žinios ir įgūdžiai būtų pripažinti formaliuoju būdu, tačiau to pageidaujantys respondentai daugeliu atveju neturi reikiamos informacijos, kokios institucijos, už kokią kainą ir per kiek laiko gali formalizuoti savarankiškai įgytas žinias. Įvertinus Klaipėdos miesto gyventojų poreikį formalizuoti savarankiškai įgytą kompetenciją, galima daryti prielaidą, jog viešojoje erdvėje teikiant išsamią ir prieinamą informaciją apie formaliojo žinių pripažinimo galimybes ir žinių formalizavimo teisę turinčias institucijas, būtų skatinama gyventojų motyvacija dalyvauti neformalaus švietimo ir tęstinio mokymosi veikloje.

4. Apibendrinant informacijos apie mokymus šaltinių analizę galima teigti, kad jog informavimo priemonės yra diferencijuotos atsižvelgiant į skirtingas gyventojų amžiaus grupes ir respondentų gebėjimus naudotis informacijos šaltiniais. Vienas veiksmingiausių gyventojų informavimo apie neformalaus suaugusiųjų švietimo galimybes ir mokymo paslaugas būdų yra šios informacijos sklaida internetinėse svetainėse ir socialiniuose tinkluose. Duomenys rodo, kad daugiau kaip pusė 18-29 metų respondentų (66,8 proc.) aktyviai informacijos ieško socialiniuose tinkluose. Tyrimo rezultatai atskleidė, jog gana efektyvus gyventojų informavimo būdas yra mokymo paslaugas teikiančių įstaigų elektroniniu paštu siunčiami pasiūlymai. Tokiu būdu apie organizuojamus mokymus sužino beveik trečdalis 18-29 metų ir 30-62 metų respondentų. Kaip svarbų informacijos šaltinį apie neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymo renginius respondentai nurodo darbovietę: beveik pusę 30-62 metų amžiaus respondentų apie mokymus informuoja darbdavys, kolegos. Vyresnius nei 63 metų amžiaus asmenis sunkiausiai pasiekia informacija, kuri yra skleidžiama internetinėje erdvėje, todėl priemonės apie galimybes dalyvauti neformalaus švietimo ir tęstinio mokymo procese turėtų būti parenkamos ir platinamos tais informaciniais

kanalais, kurie yra priimtini šios grupės gyventojams (reklama bei šviečiamosios laidos radijuje, televizijoje ar straipsniai laikraščiuose bei žurnaluose, padalomoji vaizdinė medžiaga (skrajutės, bukletai, plakatai)). Ištirta, kad darbdaviai (69,7 proc.) ir socialiniai partneriai (56,3 proc.) daugiausia informacijos apie mokymus gauna iš mokymo įstaigų per e. paštą. Tačiau abi šios grupės yra labai aktyvios pačios ieškodamos informacijos mokymo įstaigų internetiniuose puslapiuose, priimdamos ją iš kolegų ir darbdavių, internetinių socialinių tinklapių, žiniasklaidos priemonių. Tik 2,4 proc. darbdavių respondentų ir 3,1 proc. socialinių partnerių grupės respondentų teigia, kad jų nepasiekia jokia informacija apie mokymus. Darbdaviai ir socialiniai partneriai prieš priimdami sprendimus dėl mokymų dažniausiai tariasi su savo kolegomis, darbuotojais / nariais (apie 55 proc. respondentų) arba priima sprendimus patys, su niekuo nesitardami (apie 33,0 proc. respondentų).

Atsižvelgiant į tyrimo išvadas gali būti įvardintos tokios neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi Klaipėdos mieste probleminės sritys:

1. Ribotos Klaipėdos miesto gyventojų ir darbdavių (ypač mikro, mažų įmonių ir organizacijų) finansinės lėšos ir galimybės mokėti už neformalų suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi. Todėl reikalinga savivaldybės finansinė parama.
2. Vidutinė gyventojų, darbdavių (ypač mikro ir mažų įmonių) ir kitų socialinių partnerių dalyvavimo neformaliajame švietime motyvacija, todėl tikslinga vykdyti motyvacines priemones, viešinti sėkmės atvejus, galimybes.
3. Nepakankamas gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių informuotumas apie neformaliuoju ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų formalizavimo galimybes, kainą, procesą. Nustatyta, kad visos respondentų grupės pageidautų formalizuoti turimas žinias. Manytina, kad formalizavimo galimybes tikslinga viešinti.
4. Klaipėdos miesto gyventojai, darbdaviai ir kiti socialiniai partneriai informaciją apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo paslaugas dažniausiai gauna iš šių paslaugų teikėjų, tačiau ir patys aktyviai ieško reikalingos informacijos. Tikslinga Klaipėdos miesto neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo paslaugas viešinti viename sistemingame internetiniame puslapyje.